

Guia per a la formulació de projectes d'Educació per a la Transformació Social

Modalitat B

Autoria del document:

Col·laboració: Meritxell Esquirol

Es pot fer ús d'aquesta guia, mentre no se'n faci un ús comercial

ÍNDEX

Presentació i estructura del document.....	4
Primera part: Claus per a començar a pensar un projecte.....	5
La Cooperació Transformadora.....	5
L'Educació per a la Transformació Social.....	6
La mirada local global.....	7
Acció o procediment?.....	8
Aliances i textit.....	9
Els enfocaments.....	11
La Cooperació Feminista.....	12
Drets humans.....	12
Sostenibilidad ecológica.....	13
Segona part: La formulació.....	14
Començar a escriure un projecte.....	14
El formulari.....	15
Presentació del projecte.....	15
Identificació de l'entitat sol·licitant i del projecte.....	16
Identificació del projecte.....	18
Contextualització i fonamentació.....	18
Participació.....	22
Orientació cap a l'estratègia d'educació per a la transformació social.....	26
Comunicació, difusió i publicitat del projecte.....	34
Seguiment i avaluació del projecte.....	36
Coordinació, complementarietat i sostenibilitat.....	37
Pressupost.....	38
La matriu.....	39
El pressupost.....	54
Referències Bibliogràfiques.....	58

Presentació i estructura del document

L'objectiu d'aquesta guia és acompanyar la formulació dels vostres projectes d'EpTS Modalitat B, per a les convocatòries de la DGCI de les Illes Balears. I, tot i que s'emmarca en la convocatòria 2024, hem intentat fugir de referències específiques inherents de la present perquè us pugui ser d'utilitat en les convocatòries futures.

Entenem un projecte d'EpTS com una oportunitat perquè la societat civil organitzada compti amb recursos per incidir i transformar el seu entorn allà on les institucions no arriben. Per tant, el projecte també s'entén com un acte de responsabilitat per part de les entitats que participeu, ja que amb ell, s'adquireixen compromisos cap a la ciutadania. No només en relació amb la coherent gestió dels fons públics, sinó també en la defensa de les polítiques de cooperació, sempre tan qüestionades. Per això, volem dissuadir la presentació de projectes que no tinguin emmarcat en profunditat el seu objecte o el seu context d'intervenció, o a les entitats que no disposen de prou temps per fer-ho.

Cal advertir que, el que llegiu, és una guia o document de màxims. Tingueu-ho present, sobretot, quan llegiu els exemples que es proposen. Sabem que tots els projectes són diferents i que no tots necessiten el mateix nivell de desenvolupament o grau de definició. Per tant, preneu el que llegiu com una orientació o recomanació. Només una cosa ha de ser comú a tots els projectes que es presentin i que s'aprovin: que en tots ells, la voluntat de transformar i d'apostar per un canvi o qüestionament de les estructures que fan del nostre món un món desigual, exclusivista o extractivista a la llum del colonialisme, quedi clar.

Aquesta guia es divideix, fonamentalment, en dues parts. La primera vol acompanyar el procés de donar marc contextual i teòric al projecte. Una tasca important en la formulació i que, sobretot a les entitats que us presenteu per primera vegada, us pot resultar complex. La segona, de caràcter més pràctic, vol acompanyar, pas a pas, l'elaboració del formulari, la matriu i el pressupost.

Finalment, volem agrair a Sindicalistes sense Fronteres ISCOD UGT Balears, La Utòpica (Medicus Mundi), Centro de Estudios Rurales y de Agricultura Internacional (CERAI) i, especialment a projecte Fòrum d'Enginyeria Sense Fronteres (del que hem extret gran part dels exemples, incloent la matriu) per cedir formulacions d'anys anteriors per alimentar aquesta guia amb exemples dels que totes puguem aprendre. Agraïment de cor, ja que, així, posem de manifest l'esperit de transparència i treball en xarxa que cerquem impulsar des de l'EpTS.

Comencem!

Primera part: Claus per a començar a pensar un projecte

Abans de començar a escriure el nostre projecte, cal pensar-hi. I abans de pensar-hi, hi ha dues preguntes marc que val la pena fer-se. D'una banda, per què piquem a aquesta porta? És a dir, per què presento el meu projecte a la Direcció General de Cooperació i Immigració i no una altra institució o administració, o a una finançadora privada? D'altra banda, per què presento un projecte EpTS de modalitat B, que vol dir que es treballa una educació transformadora fora de l'àmbit de l'educació formal?

Tot i que aquestes preguntes ens poden semblar del més obvies, cal treballar-les en profunditat. Doncs es significaran, sobretot, en l'abastament ideològic i polític que impliquen. És per això que tot seguit us proposem, es fa referència i s'expliquen, diferents conceptes i marc des dels que s'ha de partir i reflexionar per poder planificar i pensar bé quin és l'abast del nostre projecte, i poder acomplir amb l'esperit de la convocatòria.

La Cooperació Transformadora

Aquesta convocatòria participa d'un posicionament transformador en si mateix. Si bé, la Cooperació per al Desenvolupament consensua de manera oficial, un marc polític i de treball que aposta per la promoció d'accions que contribueixin al desenvolupament sostenible i a la millora de la qualitat de vida de la població mundial a través de la transferència de recursos.

Treballar des del marc de la Cooperació Transformadora, suposa un canvi de mirada en el procediment d'aquest treball, suposa un debat i a fer palesa una transició ideològica que cal considerar. I és que és veritat que, moltes vegades, els projectes de cooperació molt sovint han partit d'accions pensades de manera unidireccional, vertical, intervencionista i assistencialista que han acabat reforçant la dicotomia Nord-Sud i totes les relacions de poder implícites en ella. Així, Cooperació Transformadora, implica un canvi, ja que es planteja des d'una mirada en la qual la responsabilitat dels països, societats i cultures hegemòniques són interpel·lades com a causants o garantistes de les desigualtats, les injustícies i les violències que travessen la dicotomia Nord-Sud.

La Cooperació Transformadora ja no parla de Nord-Sud, sinó de Nord Global i Sud Global. Hem de tenir en compte que els processos d'inclusió-exclusió, o les causes de l'empobriment, han traspasat aquestes lògiques dicotòmiques. Si el que volem, és treballar o transformar les estructures que causen les desigualtats, no hem de treballar o afrontar les problemàtiques com si aquestes fossin endèmiques o deslocalitzades.

Aplicar aquesta perspectiva, és un procés de transformació en si mateix, doncs una transició en el vocabulari també suposa una transició en com identifiquem i planifiquem el nostre projecte i objecte. Els valors que s'associen a la Cooperació Transformadora ens animen a posar a les persones al centre i involucrar-les en un canvi que anima a trencar amb el model capitalista, patriarcal i assistencialista vigent, transgredint l'ordre imperant i qüestionant cadascuna de les nostres accions des d'una visió crítica que acull, aprecia i valora sabers fora de les lògiques occidentalistes i que han estat històricament marginalitzades. Suposa, i això és important, identificar la societat occidental estructuralment desigual i treballar-la com a subjecte de transformació en si mateixa. Cal que darrere de la nostra identificació es trobi aquest punt polític i crític. Sortir de la mirada colonial i qüestionant les relacions de poder que existeixen.

L'Educació per a la Transformació Social

La Cooperació per al Desenvolupament és un àmbit en constant replantejament i que es troba profundament lligada al context polític, econòmic i social dels països hegemònics que són els que han definit al concepte de desenvolupament en funció dels seus paradigmes culturals i socials. L'Educació per al Desenvolupament, com a part fonamental de l'àmbit de la Cooperació, també ha estat sotmesa a diferents paradigmes, cada un dels quals implica una evolució en la seva concepció i aplicació pràctica. És això que es denominen les 5 generacions de l'ED que van des de models més assistencialistes i confessionals fins a arribar a allò que avui entenem per Educació per a la Transformació Social.

Hi ha molta literatura i, encara que existeix prou debat en la seva conceptualització, podem considerar l'EpTS com **una acció educativa estratègica, que incorpora la dimensió política en els seus objectius, i en les seves propostes pedagògiques i estratègiques de canvi social**. Un canvi social que ha de prioritzar la sostenibilitat de la vida als models de desenvolupament capitalistes, patriarcal i colonials actuals.

Per altra banda, per al plantejament del vostre projecte convé tenir com a referència la definició que es recull l'Estratègia d'EpTS de la DGCI. Conèixer aquesta definició pot ajudar a integrar millor i alinear els valors de la DGCI a la vostra proposta, fet clau per a la seva aprovació:

L'EpTS ha agafat les aportacions de l'etapa anterior, l'EpCG, pel que fa a la necessitat d'educar les persones des d'un pensament crític per assumir responsabilitats, impulsar processos d'autoconsciència i autoconeixement i actuar a favor de la transformació de la realitat.

Partint d'això i en funció del nou context mundial, l'EpTS es caracteritza, entre altres coses, per la incorporació de nous enfocaments i metodologies: enfocaments local-global, politicopedagògics, amb diversitat de subjectes i agents i treball articulat en xarxa. Això comporta la participació d'actors i noves maneres de treballar.¹

En generacions anteriors, s'entenia que l'àmbit d'acció de la ED eren només els centres educatius. Fet que ha anat evolucionant i, a poc a poc, s'ha anat reconeixent el valor de l'educació no formal i informal com a entorn de transformar i des d'on impulsar i instar a la transformació social. Així ho recull l'estratègia, com a acció prioritària:

"Impulsar actuacions en l'àmbit no formal i informal que s'orientin a promoure processos socioeducatius transformadors i donar-hi suport. (...) promoció de trobades interculturals entre joves en espais d'oci, centres cívics, casals, agrupacions, etc.; implementació d'activitats d'EpTS d'àmbit municipal, en col·laboració amb ajuntaments; ús crític i creatiu de xarxes amb comunitats empobrides i marginalitzades, entre altres."

La modalitat B s'adreça específicament a projectes que surten fora dels àmbits educatius. S'espera que sortim al carrer, que interactuem amb els barris, que ens relacionem amb com més col·lectius millor -institucions, moviments socials, AAVV, entitats, grups de persones que han migrat, etc.-, que arribem a tots els racons de la nostra comunitat.

La mirada local global

La mirada local-global és la marca característica de la Cooperació Transformadora, especialment de l'EpTS. En el projecte, és imprescindible saber contextualitzar i treballar molt bé aquesta interconnexió: saber vincular molt bé els reptes globals a escala local, o viceversa, tot establint una línia de comunicació permanent entre el local i el global amb l'objectiu de generar una línia de reflexió continuada entre la nostra quotidianitat i altres realitats. La finalitat és comprendre o instar a la comprensió global de les nostres responsabilitats i l'impacte de la nostra existència en el món.

Penseu que aplicar aquesta mirada o perspectiva transformadora és la que, en gran part, ens resol una de les preguntes que ens hem fet al començament: per què pico a aquesta porta? Aplicar aquesta mirada suposa una distinció qualitativa, ja que és la que connecta i permet

¹ Estratègia d'EpTS 2020-2023

aprofundir el projecte en la seva dimensió més ideològica i política. Els nostres projectes no només han de servir per planificar accions i, així, transformar certes mirades o sistemes de convivència propis de la nostra quotidianitat. Han de servir, també, per plantejar uns resultats que sempre han de voler transformar les estructures que regulen les nostres quotidianitats. És a dir, ser conscients, d'una banda, que treballem a la llum de conceptes tan importants com són racisme, colonialisme, capitalisme, heteronormativitat, extractivisme, etc. I ser conscients, d'altra banda, que des de les nostres quotidianitats i sistemes de relació i convivència, de manera conscient o no, participem d'aquests marcs. Així, com els fem front? Com els fem evidents en les nostres activitats per reconèixer-nos-hi? Com treballem la ruptura o transformació ideològica que això implica?

Per a treballar aquesta perspectiva és clau promoure accions que vinculin l'acció local i la global. Cal desenvolupar la capacitat d'informar-se sobre les realitats d'ambdós àmbits contextuals perquè s'espera que els projectes interpretin, compreguin i proporcionin informació i formació sobre la interconnexió d'aquestes realitats. L'objectiu és abordar els problemes actuals de manera profunda establint relacions causa-efecte elaborant un relat constructiu que integri les diferents realitats. Un truc pot ser el següent: **demaneu-vos quina relació té l'acció o objecte del nostre projecte amb les causes estructurals globals; demaneu-vos de quina manera el nostre objecte o accions poden contribuir a posar en crisi la naturalització de les estructures globals.**

La integració d'aquesta mirada a la formulació és molt important, no només quan presenteu els nostres projectes, sinó que s'ha de fer evident, també, en la contextualització i justificació, i en les accions que desenvolupeu. Si no es demostra en aquests apartats, la seva aplicació potser no s'entendrà alhora que el projecte sigui avaluat. Una cosa és fer-hi referència en l'àmbit teòric o de justificació, i l'altra és demostrar que es treballarà en les diferents accions que promourem.

Acció o procediment?

La vocació de la convocatòria no és la de finançar projectes que suposin un conjunt d'accions aïllades. Això vol dir que no és tan important programar accions o plantejar un objecte de projecte que tingui una vida 'ocasional', 'anecdòtica', o que 'cobreixi' la representació d'un testimoni que faci evident les violències estructurals que volem demostrar, sinó que va més enllà. Aquesta idea, insta a la responsabilitat de la mateixa entitat a pensar un projecte que prioritzí el procediment per sobre de l'acció. Una responsabilitat completament alineada amb el concepte de cooperació transformadora i amb la mirada global-local. Si no acompanyem de context ni de procediment un cas que vulguem fer visible o denunciar, podem caure en accions que, sense voler-ho, s'avinguin a una narració sensacionalista,

assistencialista o paternalista, una narració que no assolirà la qualitat de sensibilització que cerquem i que és, precisament, del que fugim.

La manera en com expliquem l'objecte o definició del nostre projecte, els procediments i aliances que generarem al llarg del projecte, i la detecció de públics o col·lectius afins des dels quals treballar, faran palesa aquesta comesa. Aquest procés pot ser explicat o justificat de diferents maneres i per diferents qüestions:

- Pot ser que el projecte que presentem sigui la primera fase d'un objecte a treballar a llarg termini. Aleshores, explicarem on volem arribar (projecció per anys).
- Pot ser que estiguem en una fase intermèdia o final d'un projecte. Aleshores, explicarem breument la 'vida' del projecte.
- Pot ser que una de les missions del nostre projecte sigui consolidar un equip de col·laboració estable. Hem de ser conscients i explicar que aquesta cohesió no es pot fer en un sol "any subvencionat".
- Pot ser que el nostre projecte només sigui possible sense una metodologia de col·laboració o de teixir xarxa amb barris, moviments socials, institucions, entitats, etc. Ens passa el mateix: en un sol any o fase de treball aquestes aliances no seran prou cohesionades.

Pensem-hi: No és només important arribar a l'acció, sinó treballar com i amb qui hi arribem. Ho podem fer constar tant en la fonamentació, com en la metodologia de treball i divulgació, com en la definició de les accions.

Aliances i textit

Com veieu, un dels valors de la convocatòria a la qual us presenteu, és la capacitat de treballar procediment i la capacitat del projecte de treballar amb altres entitats, col·lectius, grups de dones o de persones que han migrat, moviments socials, AAVV, institucions i altres, es valorarà molt.

És una tasca a treballar, també, des de la responsabilitat de les mateixes entitats. Moltes, tot i tenir 'especialitats' molt ben definides, treballem per i des dels mateixos objectius. Així, és important la capacitat de compartir i transversalitzar aquests objectius pensant en el fet que les nostres aliances fan més profund, calidoscòpic i ric el potencial transformador dels

nostres projectes. No hi ha competitivitat, hi ha aliança, valor més que implícit en el concepte de Cooperació Transformadora.

És veritat que hi ha projectes que plantegen diferents accions a desenvolupar -per exemple, un seguit d'activitats comunitàries interrelacionades que 'esquitxin' la ciutat d'accions crítiques-, i d'altres que potser només en treballen una -per exemple, la programació d'un event cultural com pot ser un festival de cinema-. L'important és que, sigui quin sigui l'objecte del nostre projecte, el procés a partir del que s'acabaran configurant les accions sigui dinàmic, impliqui aliances, faci partícips a nous actors socials, a moviments socials o col·lectius, gent del món de l'art, etc.

És important adonar-se que quan més especifiquem i tracem aliances abans del temps de formulació, donem consistència, fiabilitat i innovació al nostre projecte.

Les aliances poden treballar-se de diferents maneres:

- **Agrupació:** fins a tres entitats podeu presentar un mateix projecte. Una entitat serà la 'referent' del projecte i l'altra, qui hi col·labora. Només s'ha de presentar un projecte tot i que les tasques i el pressupost són compartits i sou les entitats mateixes les que es distribuiran la responsabilitat i participació de cada resultat i activitat. Així mateix, amb el pressupost. En agrupació, el màxim de pressupost al qual podeu optar és més que si us presenteu totes soles.
- **Treball en xarxa:** previ acord i treball conjunt, un projecte pot presentar tantes accions com vulgui a treballar amb aliança amb altres entitats, un moviment social, una AAVV, un col·lectiu, una institució, etc. Es tracta de fer notar, i en virtut de la qualitat de procés esmentada abans, que una acció no pot ser realitzada si no hi ha un treball col·laboratiu. Una col·laboració que s'ha d'explicar bé en l'acció i en la metodologia de treball: cada una té una aportació i treball específic en l'acció.
- **Col·laboració:** podem establir i especificar col·laboracions amb institucions o altres agrupacions que no necessàriament suposin una intervenció directa sobre l'acció o suposin un treball metodològic organitzatiu (a diferència del treball en xarxa). Podem col·laborar, per exemple, en cessió d'espais, en difusions, en detecció de públics potencials, en assessorament sobre els continguts de l'acció, etc.

Els enfocaments

Els enfocaments són factors consubstancials que orienten les polítiques de cooperació cap a un model determinat². Tot i que en el formulari els enfocaments tenen un apartat propi on hem de desenvolupar de manera més específica la seva incorporació dins el projecte, convé que estiguin integrats **en totes les fases de planificació i posada en marxa** del projecte. Es tracta de marcs d'acció que s'han d'incorporar expressament, explicant com s'han integrat en els treballs d'identificació prèvia i diagnòstic i en la definició dels diferents elements de la matriu de planificació, especialment en les activitats que es duran a terme.

Si bé s'han d'anar incloent al llarg de la formulació, és, en la identificació i contextualització, on es poden desenvolupar de manera més integral, global i sistematitzada, explicant la metodologia emprada per la seva integració.

Claus per a la incorporació dels enfocaments en un projecte³

- Analitza el context d'intervenció des de cadascun dels enfocaments
- Identifica les necessitats de la població subjecte, des dels enfocaments
- Defineix les estratègies d'acció per a la incorporació dels enfocaments
- Planteja accions concretes pels enfocaments relacionades amb la temàtica del projecte
- Destina recursos específics a les accions relacionades amb els enfocaments
- Formula indicadors per la incorporació i l'impacte de les accions lligades als enfocaments

Encara que en l'àmbit de la cooperació hi ha un cert consens sobre quins són els enfocaments a aplicar en els projectes, cal llegir els detalls de cada convocatòria per a conèixer els requisits específics de cada una i tenir molt present l'Estratègia d'Educació per la Transformació Social del Govern. Els tres que es recullen en aquest cas són:

² Us recomanem moltíssim que, per conèixer bé els enfocaments, consulteu l'Estratègia per la EpTS del Govern Balear.

³ Guió adaptat de "Manual para construir proyectos transformadores de cooperación para el desarrollo"

La Cooperació Feminista

Visibilitzar el gènere en l'EpTS és una aposta política, i per això no pot haver-hi projecte sense una anàlisi feminista, que ha d'estar present en totes les parts de la intervenció.

Amb aquest enfocament s'interpel·la directament al model de desenvolupament capitalista i patriarcal i als seus impactes en la vida i els drets de les persones. Els projectes han de posar en el centre la sostenibilitat de la vida i l'empoderament de les dones i de les seves organitzacions cercant un canvi en les relacions i estructures de poder.

Des d'un punt de vista teòric la perspectiva feminista implica:

- Reconèixer les relacions de poder que es donen entre dones i homes.
- Que aquestes relacions han estat constituïdes socialment i històricament.
- Que les mateixes travessen tot l'entramat social i s'articulen amb altres relacions socials, com les de classe, ètnia, edat, identitat sexual i expressió de gènere, i religió.

O bé des dels objectius general i específic, o des dels resultats a aconseguir, s'hauria d'especificar quina és la contribució del projecte a sensibilització o la transformació de les relacions de gènere masculistes i racistes⁴. No espereu a fer-ho evident només en alguna de les vostres accions. Així mateix, aquestes, han de saber explicar en quin àmbit d'actuació aquesta transformació es durà a terme i amb quins grups objectius teniu previst treballar-hi.

Aquesta anàlisi ens permet treballar a dos nivells:

- Enfocant de manera diferenciada els papers, responsabilitats, necessitats i oportunitats entre dones i homes així com afrontar les violències estructurals que les dones afronten des d'una mirada interseccional.
- Identificant les consideracions i bretxes de gènere i les possibles accions per atendre-les.

Drets humans

L'enfocament dels drets humans té a veure amb posar a l'ésser humà en el centre de l'acció de totes les intervencions de cooperació, contextualitzant les dimensions socials, culturals, econòmiques i mediambientals. Ha de veure en com en aquest posar la vida al centre, es treballa des de la responsabilitat i justícia social, i defuig de les pràctiques capitalistes, extractivistes i colonials pròpies del context neoliberal que és el que dilueix l'existència de drets humans a favor de la cultura de la competitivitat i l'individualisme. Per tant, hi ha un enfocament comunitari, polític i ideològic que ens ressona, altra vegada, a la mirada global-local.

⁴ No oblideu que aquesta perspectiva feminista sempre ha de ser treballada des d'una intersecció racista o colonial!

“La política pública de cooperació de les Illes Balears incorporarà l’enfocament de drets humans en la presa de decisions i en l’execució d’accions, l’objectiu de les quals és protegir, promoure, respectar i garantir els drets humans de totes les persones, grups i col·lectivitats —amb especial cura dels sectors més vulnerables, com ara la infància—, sota els principis d’equitat i no-discriminació”⁵.

Els drets humans són, per tant, un eix central de tot procés de disseny, implantació, seguiment i avaluació de les polítiques públiques de cooperació.

Sostenibilidad ecológica

La integració transversal de la sostenibilitat implica incloure, de manera sistemàtica, els factors ambientals dins tots els àmbits d'una intervenció. S’ha de dur a terme una anàlisi per a identificar els vincles entre el projecte i el medi ambient, que ajudi a plantejar mesures que responguin a les necessitats de la transició ecosocial.

Aquesta mirada és fonamental, no sols per a evitar empitjorar més la situació, sinó també per a intentar millorar, a través de les nostres accions, els paràmetres ambientals, valorant, en cada cas, la seva pertinència i tenint en compte que uns sectors tenen un major impacte ambiental que altres.

⁵ IV Pla Director de la Cooperació al Desenvolupament 2020-2023

Segona part: La formulació

Abans de començar a dissenyar un projecte, és important conèixer el marc normatiu: la Llei 8/2023 de cooperació per a la transformació global, el Pla Director de Cooperació de les Illes Balears i l'estratègia d'Educació per a la Transformació Social, ens poden donar pistes molt valuoses de quins són els aspectes més rellevants a tenir en compte per a les nostres intervencions. Aquestes, es concreten en el text de la convocatòria, que especifica des dels requisits que ha de tenir la nostra entitat, passant per la finalitat que han de perseguir les nostres intervencions fins a la baremació de cadascun dels apartats de la formulació.

Començar a escriure un projecte

Darrere d'un projecte s'ha de trobar una voluntat transformadora, un desig de canvi de la realitat orientat a contribuir a transformacions per a incidir sobre les causes que generen vulnerabilitat i desigualtat:

“Generar en la població en general de les Illes Balears consciència de les desigualtats existents al món, en especial de les realitats del sud global, i que es reconegui com a agent de canvi per avançar cap a la transformació de la realitat i la defensa dels drets humans⁶”

Una altra cosa que hem de tenir en compte a l'hora de plantejar un projecte d'EpTS és el marc metodològic que es fa servir per a les formulacions que, en el cas de l'àmbit de la cooperació és la **Metodologia de Marc Lògic**. Aquesta, és una metodologia de planificació estructurada per al disseny, implementació i avaluació d'intervencions que entén un projecte com una estratègia a llarg termini, com una seqüència lògica d'accions en la que cada etapa alimenta la següent. I així es recull al formulari, que comença per la identificació i anàlisi del context, i que es va desenvolupant, al llarg del document per acompanyar-nos en el disseny i redacció de la nostra intervenció.

En aquesta segona part del document us volem acompanyar pas a pas en l'elaboració del formulari, la matriu i el pressupost, donant-vos pistes, estratègies i exemples que esperem que us siguin d'utilitat a l'hora de començar a formular projectes d'EpTS.

⁶ Convocatòria de projectes d'EpTS 2024

El formulari

Consideracions bàsiques abans de començar:

- L'espai per omplir els apartats és limitat. Fet que ens anima a treballar la precisió i concreció al que se'ns demana i que també ens dona pistes de la importància dels diferents apartats. Col·locant el cursor damunt de l'apartat veureu quantes línies i caràcters estan permesos.
- Veureu al tràmit electrònic que el nombre d'annexos al projecte estarà limitat. L'objectiu és desburocratitzar el procediment. Pressupostos, suports, col·laboracions o qualsevol altre document al qual es faci referència a la formulació ha d'estar contextualitzat i mencionat en els apartats corresponents del formulari.
- Com annex de la convocatòria trobareu una baremació, això dona pistes de quines qüestions es consideren més rellevants i on heu de posar més consciència.

Presentació del projecte

✓ Títol del projecte

Es recomana que sigui concret i que coincideixi amb l'objectiu específic del projecte, tant com sigui possible.

✓ Temàtica o àmbit temàtic del projecte

S'han d'indicar, de la manera més resumida possible, el tema o els temes principals sobre els quals tracta el projecte.

✓ Resum del projecte

Aquest apartat es farà servir per a la fitxa de presentació del projecte i, per tant, ha de ser concís i n'ha de resumir molt bé els aspectes fonamentals sense desenvolupar-los: marc del projecte, la població destinatària (a títol orientatiu), l'objectiu específic, menció breu a la metodologia que s'utilitzarà i les condicions de viabilitat més importants.

✓ Objectiu específic⁷

La meta a curt termini que s'ha de realitzar per a poder aconseguir l'objectiu general.

✓ Resultats:

Conseqüències i productes de la intervenció. Intentar recollir els resultats no materials per a visibilitzar tots els impactes de la iniciativa.

✓ Nombre de persones protagonistes del projecte:

Cal detallar el nombre i desglossament per gènere de les persones que participen activament i faran feina directament en el projecte.

✓ Termini d'execució del projecte:

S'ha d'establir la durada global que abasta el projecte tenint en compte que se subvencionaran fins a un màxim de dotze mesos començant des de la data d'inici proposada. En cas que el projecte sigui finançat, se n'ha d'indicar la data concreta d'inici en la carta d'acceptació de la subvenció. En cas que no s'indiqui, la DGCI entendrà com a data d'inici, a tots els efectes, el primer dia del mes recomanat en el formulari.

✓ Cost total i subvenció sol·licitada a la DGC:

Emplenar les quantitats corresponents al total del cost del projecte i a la part subvencionada per la DGCI.

Identificació de l'entitat sol·licitant i del projecte

✓ Denominació legal de l'entitat i persona responsable del projecte

Dades generals per facilitar la interlocució. Cal especificar bé les dades de contacte de la persona responsable del projecte.

⁷ A l'apartat de la matriu trobareu més informació sobre objectiu general i específic

✓ Pertinença a organismes i xarxes locals

Heu d'especificar com la vostra entitat es relaciona amb diferents organismes arreu. No entitats que necessàriament tinguin una intervenció directa en el projecte, però que sí que donin solidesa als objectius de la vostra entitat. Així, per exemple, cal indicar si formeu part d'una xarxa d'entitats o d'un col·legi professional que treballa en l'àmbit estatal o local, si formeu part d'una coordinadora d'entitats, si sou una entitat o ONG que té presència a més autonomies o té un abast internacional, etc.

✓ Actuacions dutes a terme en matèria de mobilització i d'educació i/o sensibilització ciutadana a les Illes Balears els darrers quatre anys

Detallar-ne l'any, el tipus d'actuació, la població destinatària, la font de finançament de les activitats finançades o no finançades i no emmarcades dins un projecte: coordinació d'accions o manifestacions, comunicats, participació en fires, posicionaments, o qualsevol altra cosa que impliqui el vostre compromís social.

✓ Projectes duts a terme en matèria d'educació per a la transformació social a les Illes Balears els darrers anys

Especifiqueu l'any, breu descripció del projecte, font de finançament i el cost total del projecte. Hagi estat desenvolupat amb fons propis, subvencionats, o desenvolupats amb altres administracions siguin organismes públics o privats.

✓ L'entitat disposa d'una estratègia d'educació per a la transformació social vigent?

Es valora positivament que l'entitat compti amb una estratègia, si no la teniu, és interessant que dediqueu temps a la seva reflexió i elaboració. No cal que sigui un document molt complex, podeu inspirar-vos en aquest d'[Alianza por la Solidaridad](#) o aquest de [Andiara](#), que segur que són d'utilitat a l'hora de començar els vostres propis processos de reflexió.

✓ Com s'emmarca aquest projecte dins l'estratègia d'EPTS descrita en el punt anterior?

Cal explicar com s'integra el projecte en l'estratègia de l'entitat i quins objectius i resultats contribuirà a assolir (coherència del projecte respecte de l'estratègia).

✓ L'entitat disposa d'un pla d'igualtat i/o estratègia d'equitat de gènere definida i coherent?

Com en el punt anterior, és interessant que l'entitat compti amb un pla d'igualtat i/o estratègia de gènere definida. I, en aquest punt, cal diferenciar una cosa de l'altra:

Un pla d'igualtat és un document complex, d'anàlisi d'estructura, amb una diagnosi de l'entitat, del personal, etc. Recull un conjunt de mesures orientades a eliminar els obstacles que dificulten o impedeixen la igualtat efectiva i a eliminar la discriminació per raó de sexe en les organitzacions. Podeu consultar aquest de [Metges del Món](#) per a la vostra inspiració.

Una **estratègia d'equitat de gènere** és un document molt més senzill que respon a com la vostra entitat, introdueix, treballa i és atravesada sota la mirada de feminista. Referenciem aquesta de [Andiara](#) per a la vostra inspiració.

✓ Personal de l'organització

Estructura en números de l'organització. Cal detallar el nombre de persones associades amb el desglossament per gènere i segons la naturalesa de la vinculació amb l'entitat. Es valora positivament que les entitats tinguin base social, el que es valora positivament a la baremació.

Identificació del projecte

✓ Breu descripció del projecte

Cal molta claredat. Ha d'explicar quin és el marc i objecte del projecte, fer esment al seu objectiu principal, esmentar de manera global a qui es dirigeix i de quina manera s'assolirà l'objectiu. Abans només calia un titular, ara és el moment d'incloure una petita reflexió i síntesi de què farà el projecte en relació amb l'objectiu i, si cal, també als objectius de la vostra entitat.

✓ Ubicació detallada dels llocs on s'ha de dur a terme

S'ha de tenir en compte que l'àmbit del projecte és autonòmic, cal que l'abast territorial del projecte sigui el més descentralitzar possible. Es valoren molt els projectes que es duen a terme a més d'una illa i d'un municipi.

Contextualització i fonamentació

La identificació del problema és, tal vegada, l'exercici més complex en la preparació d'un projecte. Aquest apartat és determinant per al compliment satisfactori dels resultats perquè, a partir de la identificació, s'estableix l'estratègia i la planificació de la intervenció. Hem de tenir cura en la seva escriptura i evitar el copy-paste encara que sigui un projecte de continuïtat. Les indicacions donades en la primera part de la guia, us poden ser de molt servei.

✓ Diagnòstic del projecte i treball d'identificació sobre el context

Es tracta de l'apartat més llarg del formulari, fet que ens dona bona idea de la seva importància:

Cal respondre al “per a què” del nostre projecte demostrant tot el potencial i les capacitats que teniu per a conèixer el context d'intervenció i incidir-hi: descriure i avaluar com és el context de manera física -composició sociodemogràfica- i ideològica -estructura, relacions de poder, i valors-. Cal explicar com hem arribat a la identificació de les necessitats i problemes que el projecte busca abordar. Aquesta anàlisi ajuda a comprendre les necessitats i demandes dels col·lectius pels quals treballarem i establir els objectius del projecte de manera clara i precisa.

És necessari detallar tota la informació rellevant, les dades quantitatives que tinguem (tipus de població, serveis, característiques de la població afectada, etc) ja que es tracta d'una anàlisi de les causes i efectes dels desafiaments existents en el context, **tenint en compte la perspectiva local-global** traspasant aquest context a un marc polític-crític d'anàlisi de la realitat.

Claus per a la identificació i diagnòstic

- Justifica de manera coherent els motius que et condueixen a la proposta
- Presenta una anàlisi detallada i pertinent de:
 - Context en què s'ha d'executar el projecte
 - La realitat que pretén transformar
 - Elements de reflexió que vol canviar
 - Relacions de gènere amb mirada interseccional
 - Les relacions de gènere aterrant en la temàtica i la intervenció concreta
- Aporta dades actualitzades que avalen la intervenció
- Identifica les causes que originen els problemes sobre els quals s'intervindrà
- Identifica clarament les persones a les quals van dirigides les accions
- Relaciona la realitat local amb la global

✓ **Descripció de com la intervenció des del context local abordarà les interdependències amb la situació global, d'una manera coherent amb la temàtica**

Cal abordar les interdependències existents entre les dimensions local i global d'una manera coherent amb la temàtica que treballa el projecte. Es tracta de com la temàtica del projecte reflecteix i relaciona ambdues realitats per treballar una cultura de canvi, començant per responsabilitzar-nos sobre com els nostres propis actes influeixen en altres realitats. Especificar, en clau local global, fets que es trobin referenciats a la identificació del projecte.

Claus pel tractament de la perspectiva Local Global

- Interconnecta l'anàlisi amb les causes globals (colonialisme, extractivisme, etc.)?
- El projecte fa participar a les persones col·laboradores?
- Treballa la veu pròpia de les persones que col·laboren amb el projecte?
- Fa visible les conseqüències i com afecta les vides locals i globals?
- Promociona la convivència intercultural?
- Fug de l'acció puntual i de paternalismes?
- Es donar veu a discursos i sabers que normalment están excloses?

A continuació incloem un exemple del tractament d'aquesta mirada Local Global a un projecte de interculturalitat presentat a la convocatòria 2023. Es tracta del projecte **“Confluències II: interculturalitat i migracions a biblioteques de Mallorca”**, cedit per Sindicalistes sense Fronteres ISCOD UGT Illes Balears. Agraïm de nou a les companyes per aquest acte de generositat:

La interculturalitat i les migracions són temes que encara que es treballin en el context local necessàriament s'han de connectar a l'àmbit global per a aconseguir una millor comprensió de la seva complexitat i amplitud, de les relacions de causa – efecte i les interdependències.

Partint del fet que la migració és una realitat multidimensional, en la formació al personal bibliotecari, l'estudi i l'anàlisi dels moviments migratoris en el món, permetrà identificar realitats més complexes, poroses i obertes com la dels suds i nord globals que es deslliguen de l'espai geogràfic per a trobar realitats compartides per persones que pateixen i d'altres que es beneficien dels efectes del sistema capitalista, patriarcal i neoliberal.

Al projecte té clar que necessitem aprendre d'altres veus i experiències d'"aquests suds globals". Incorporar mirades interseccionals que ens permetin entendre les desigualtats i les opressions com una realitat complexa, com una realitat també present aquí, veure com estan aquests altres col·lectius que no estan representats, altres col·lectius que no tenen veu, altres vides "que no contenen". Per comptar amb aquestes vides, les persones migrades de països empobrits tindran un lloc protagonista al projecte. A més, als seus testimoniatges emergeix de forma natural aquesta connexió local - global de la qual les seves vides són exemples i que serveixen com a punts d'ancoratge a aquestes interdependències amb la situació global que a vegades són percebudes per la societat local com a realitats llunyanes, encara que les tenim a prop.

Aquesta diversitat de veus i mirades serà un recurs fonamental per elaborar anàlisis crítiques de la realitat perquè permetrà reconèixer a l'àmbit local realitats compartides a l'àmbit global, com la manca d'oportunitats educatives i laborals, la vulneració de drets, l'exclusió social, la discriminació, entenent on estan els nexes, els impactes comuns i diferenciats. En efecte, identificar-les, denunciar-les i cercar alternatives per transformar-les serà una tasca que ens permetrà aprofundir sobre les interdependències del sistema, les causes estructurals de la pobresa i la desigualtat; els impactes locals i globals de les injustícies i de les lluites; i, la corresponsabilitat en aquestes lluites i en els desafiaments compartits des d'una òptica de ciutadania global.

Per fer aquest treball serà necessari una descolonització de les mirades, reconeixent les diversitats culturals, socials, de classe, de gènere, de creença... i l'aportació que cadascuna realitza per a la construcció d'un món més sostenible i equitatiu; igualment una ruptura amb les mirades etnocèntriques occidentals que situen la seva realitat, la seva manera de vida, la seva percepció del món com l'única, la correcta, la millor. L'enfocament local-global convidarà a una obertura a altres maneres de relacionar-se, d'organitzar-se i de reconèixer-se en les quals la diversitat és un element clau i realment enriqueix a totes les persones, les societats i les cultures.

Tot això portarà a reconèixer la diversitat com un espai d'aprenentatge i de reconeixement d'altres sabers, altres pràctiques, altres relacions que no poden sinó enriquir i complementar les que realitzem. La UNESCO assenyala que "quan es privilegia una forma de coneixement, es privilegia de fet un sistema de poder. El futur de l'educació i el desenvolupament en el món d'avui necessita que prosperi el diàleg entre cosmovisions diferents amb l'objectiu d'integrar sistemes de coneixement originats en realitats diferents i crear el nostre patrimoni comú".

A més a més, aquesta connexió local-global es veurà reforçada pel marc ofert pels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) i l'educació per a la transformació social, que recorda la interdependència econòmica, cultural, social i ambiental global i la corresponsabilitat que tenen totes les persones del planeta, independentment de l'edat o el lloc en el qual visquin.

✓ És un projecte de continuïtat amb finançament de la Direcció General de Cooperació en alguna de les dues darreres convocatòries?

Encara que el procés de construcció de cada projecte se centra en unes necessitats, estratègies d'acció i recursos específics, des d'una visió d'EpTS, cada projecte s'entén com un element que contribueix a enfortir el procés de transformació a llarg termini.

Aquesta mirada de procés és clau en el marc de l'EpTS i es preveu que serà cada vegada més important. Es valoren les intervencions que estiguin vinculades a processos més grans, ja que s'entén que els processos de transformació s'emmarquen en estratègies a llarg termini.

Per pensar en aquesta clau no es pot pensar només en una acció concreta, sinó en com arribes a l'acció. Encara que el nostre projecte sigui inicial cal pensar-ho en el marc d'un procés de transformació més gran, i cal visibilitzar-ho nomenant l'experiència que teniu, la xarxa que heu fet, els contactes que heu acumulat, etc. I com tot això us permeten defensar una visió de procés que comença amb aquest projecte que ara presenteu.

Participació

Cal col·laborar i ser creatius amb diversitat de subjectes i agents amb qui treballem, i això comporta la participació d'actors i establir relacions formals/no formals amb la resta d'agents de la nostra comunitat. Des de l'EpTS es vol incentivar el treball en xarxa amb moviments socials, culturals i ciutadans i amb nous actors de la societat civil perquè s'hi integrin com a agents rellevants de canvi.

Feu notar la xarxa **relacionada amb la temàtica del projecte** amb qui compta l'entitat. Fer visible tot potencial que teniu com a entitat, totes les relacions i xarxes que estan darrere, ja que això és potencialitat per a les vostres intervencions. S'entén que com més xarxa, més abast d'instruments, possibilitats, capacitats, etc. per al desenvolupament de la intervenció.

Recordeu, la convocatòria valora la participació de nous actors i moviments socials, gent vinculada al món artístic, etc. i de persones del Sud Global, grups (constituïts formalment o no) de persones que han migrat.

✓ Participació en la identificació del projecte d'institucions, entitats i/o persones expertes externes a l'entitat i a l'execució del projecte

Especificar de manera clara la participació de persones expertes externes que s'han anomenat en la identificació. Cal justificar aquesta participació en termes d'adequació al projecte, perquè aquest ha d'estar cohesionat amb el teixit social tant institucional com no institucional.

S'ha fet algun diagnòstic participatiu? El component de la participació és una de les característiques essencials dels processos d'EpTS i es valorarà positivament que el projecte compti amb la participació directa i activa de persones i col·lectius externs, més encara si aquestes sofreixen qualque situació de vulnerabilitat.

✓ L'entitat es presenta en col·laboració amb altres agents socials vinculats amb la transformació social?

Per desenvolupar certes activitats en el marc de la intervenció hauríem de cercar aliances amb agents de la societat civil. Es tracta d'acords informals amb moviments socials, associacions de veïnats, plataformes ciutadanes o qualsevol altre agent social que es pugui enriquir el procés. Aquesta col·laboració ha d'estar justificada al llarg del projecte i ha de tenir coherència amb el procés.

Atentes a com es justifica aquesta col·laboració segons ja hem fet esment en la primera part de la guia (treball en xarxa, col·laboracions).

✓ Participació en el projecte d'agents, moviments i persones del sud global

Ha de respondre a “De quina manera el meu projecte posa referents o persones del Sud Global com a protagonistes?”

Es valora que el projecte compti amb la participació activa de nous actors socials i col·lectius de persones que han migrat, i cedeixi espais per donar veu a agències, moviments socials i/o persones dels territoris del Sud global. S'ha d'explicar d'una manera detallada i coherent al context del projecte.

✓ Identificació i descripció dels col·lectius i/o persones protagonistes i anàlisi de les seves capacitats transformadores en el projecte

És un punt que pot aprofundir l'anterior. Cal identificar i descriure els col·lectius (formalment constituïts o no) i persones que seran protagonistes de les accions, i fer una anàlisi de com aquestes agències aporten valor al potencial transformador del projecte i les seves accions.

El posicionament o participació d'aquestes persones o col·lectius és versàtil. Poden participar com a veus expertes per fer conèixer sabers no occidentalistes; poden participar qualitativament en processos participatius per contribuir al canvi social; poden participar com a públic a qui acompanyar per valorar les seves veus quotidianament invisibilitzades o menystingudes, etc.

Claus per desenvolupar la participació de col·lectius al projecte

- Per què és interessant el contacte i la col·laboració amb aquestes persones
- Què aporten al projecte
- Garanteix la participació activa de les dones i col·lectius en situació de vulnerabilitat

✓ Identificació i descripció dels col·lectius i/o persones protagonistes i anàlisi de les seves capacitats transformadores en el projecte

La participació directa de les persones implicades en el projecte proporciona major legitimitat a les decisions, perquè són les persones per i amb qui treballem, i conviuen amb la realitat que volem transformar.

La població subjecte és l'element transformador en un projecte planificat des d'un enfocament participatiu, perquè -a més de prendre les decisions i dur a terme les accions del projecte- té el paper fonamental d'inserir les accions en el seu procés de desenvolupament. Així, dones i homes de la població subjecte fan seu un projecte en la construcció del qual són part fonamental des del principi

✓ Explicació de com participaran els col·lectius i/o persones protagonistes en les diferents fases del projecte

Aquest punt amplia l'anterior per tal de garantir una participació efectiva dels col·lectius protagonistes en les diferents fases del projecte: la participació serà puntual en alguna acció; seran aquestes mateixes persones qui dinamitzaran alguna acció; es planificaran processos participatius fet que suposa una participació continuada; es cohesionará un grup estable -de dones, per exemple- per treballar amb ell al llarg del projecte, etc.

A continuació incloem un exemple d'explicació d'aquest apartat a un projecte de Cooperació Transformadora presentat a la convocatòria 2022. Es tracta del projecte "Extret del projecte Fòrum Comunicació, Educació i Ciutadania. XIa edició", cedit per Enginyeria Sense Fronteres. Agraïm de nou a les companyes per aquest acte de generositat:

El treball en xarxa i els processos participatius-col·laboratius defineixen la naturalesa del projecte Fòrum i els objectius de transformació social que persegueix. Així, la implicació de les persones protagonistes del projecte esmentades en el punt anterior, es du a terme des del bell inici del projecte. De fet, sense elles no hauríem pogut desenvolupar la diagnosi, context i justificació del perquè del projecte.

Gran part de les accions que durem a terme en el marc del projecte és impulsar diferents accions participatives i col·laboratives que instin a una incidència social i política. En totes elles, es planteja una participació per i des de les entitats i col·lectius amb qui col·laborem.

Pel que fa a el treball amb les dones que han migrat, en un principi treballem amb les entitats per tal de poder fer unes propostes d'acompanyament als grups que reconguin i atenguin a allò que necessiten per als seus processos d'autorepresentació i autonomia. En la realització de les activitats plantejades per aquests acompanyaments, les preses de decisions recauen directament sobre les mateixes dones: quins reptes es plantegen amb les activitats, de quina manera volen fer visibles les seves veus i els seus sabers, com els hem de comunicar -accions artístiques i/o performatives-, etc. En cap cas el projecte té la pretensió de dirigir, sinó de facilitar i acompanyar la coordinació i execució. D'altra manera, no estaríem promovent l'autonomia i autogestió de les dones.

Pel que fa al treball crític al voltant de la cooperació transformadora es contempla la col·laboració amb les entitats i dones expertes des del principi. Si bé és cert que per temes de proximitat treballarem de manera directa amb Kal Melanina, tant en les sessions de treball internes com de difusió dels reptes que anam identificant, col·laborarem amb el grup de 'Dones Defensores' i 'Mosoj Causay'. La seva participació com a font d'expertesa i assessorament és fonamental, així com la seva participació en els tallers. Sobretot per la contribució als feminismes comunitaris. La participació amb el sector -entitats, administració, moviment socials-, es planteja en sessions de treball a desenvolupar amb la finalitat de poder articular el treball que fem amb les iniciatives que tant la Congdib, els Fons Balears i DGCooperació ja treballen. El diàleg amb elles es considera fonamental doncs és la manera de poder contribuir de manera conjunta a estratègies d'incidència política.

Així mateix, també farem proposta de diàleg entre els col·lectius de dones amb qui fem feina

-FEmREd i Dones De Rafal Nou, Arenal i Son Gotleu- i l'administració -Consell, DGC, SS, Educació i Treball Social- per tal d'eleva les seves demandes al lloc que els pertoca. Hem de tenir en compte que les accions no només volen interpel·lar a la ciutadania en la convivència en diversitat -contra discursos racialitzadors-, sinó que també cerca fer incidència política: eleva les experiències de les dones als marcs institucionals (administració) que fan feina amb elles.

En el treball en estratègies d'incidència social, la col·laboració i diàlegs a mantenir amb població civil organitzada -moviments socials- i no organitzada -ciutadania- és fonamental. Tot amb el reforç del pla de comunicació del projecte que és on revertiran totes les accions coordinades i dinamitzades: al marge de crear continguts propis, és important que el pla serveixi per fer transcendir totes les accions en una incidència al món de la comunicació. Per tant, la participació de les persones amb qui col·laborem també és present en ell. Aquí el paper del voluntariat és fonamental en la coordinació de les xarxes, la creació de continguts originals sobre la necessària transició ecosocial, i per poder eleva on pertoca el treball realitzat amb les dones que han migrat i respecte al treball de reflexió crítica sobre la CT. Ens reunim cada segon dimarts de mes per poder-ho organitzar.

Orientació cap a l'estratègia d'educació per a la transformació social

✓ Descripció de la metodologia⁸ prevista del projecte

S'ha d'explicar com el projecte s'orienta cap a les metodologies recollides a l'Estratègia d'EpTS i com es desenvoluparan, de manera que puguin assolir els objectius i els resultats plantejats. Cal tenir en compte a quina població s'adreça el projecte i com s'integraran els diferents enfocaments (drets humans, gènere, sostenibilitat mediambiental, participació democràtica i enfortiment del teixit social), encara que es concretin més en l'apartat específic del formulari.

Tingueu molt en compte el que ja hem apuntat al principi del document en relació a la importància de demostrar procés.

⁸ Amb metodologia ens referim al marc del treball educatiu amb un component polític i pedagògic.

Claus per a la descripció de la metodologia al projecte

- S'adequa al públic al qual se dirigeix i als canvis que vol promoure.
- Inclou i justifica l'ús de metodologies participatives i socioafectives que connecten amb les necessitats i els interessos de les persones.
- Promou la voluntat de transformació
- S'orienta al desenvolupament d'habilitats com el pensament crític, l'empatia, la capacitat d'argumentació, de mediació i negociació i la descodificació d'imatges i missatges que vulneren drets o promouen missatges d'odi, entre altres.
- Les metodologies cerquen desenvolupar la confiança en un mateix i enfortir l'habilitat comunicativa verbal i no verbal.
- Potencia el valor del riure, el joc, el teatre, la música i l'humor com a pedagogies transformadores.
- Promou propostes que combinen processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat articulats en què les persones participants es formen treballant sobre necessitats existents amb l'objectiu de millorar i transformar el seu entorn.

✓ Integrar l'enfocament de gènere i/o cooperació feminista al llarg del projecte

Com aquest projecte afecta de manera diferent a homes i dones? El projecte ha de partir d'una mirada que trenqui les lògiques de poder occidentals incorporant una mirada apreciativa en la qual totes compartim sabers i des de la perspectiva que, qualsevol tema pot analitzar-se des de l'enfocament feminista.

S'espera que el projecte abordi les causes estructurals de la desigualtat de gènere des d'una mirada feminista i decolonial. S'han d'articular noves pràctiques per cercar models que qüestionin el discurs dominant i crear-ne de nous que defugin del caràcter simplista de les mirades imposades des d'occident sobre les dones del sud/sud global.

Perquè tot això es doni cal analitzar i desconstruir les nostres actituds i visions del món influïdes pel model dominant, tant en el pla personal, en el nostre entorn més proper, com les que es produeixen en l'àmbit global.

A continuació incloem un llistat de verificació que pensem que us pot ser d'utilitat a l'hora d'introduir l'enfocament, no cal que tingueu en compte tots els elements, només aquells que siguin coherents amb el vostre projecte, temàtica i metodologia d'intervenció:

Claus per a introduir la mirada feminista a la formulació

- Analitza com són les relacions de gènere del públic amb el qui treballa.
- Es reflecteix en el seu enunciat (OG/OE) com contribueix el projecte a sensibilitzar sobre les desigualtats de gènere.
- S'aborda el tema central tenint en compte les especificitats/impactes de gènere.
- S'expliquen les causes de la desigualtat de gènere.
- Hi ha un component als objectius i/o resultats de crida a l'acció per a la transformació d'aquestes causes.
- Entre els resultats es troba la sensibilització específica de les afectacions, impactes i aportacions de les dones en la temàtica en qüestió.

Us fem arribar un exemple de com introduir la mirada feminista a un projecte de Sobirania Alimentària presentat a la convocatòria 2023. Es tracta del projecte **"La restauració pública a debat II: per una conversió justa i sostenible"**, cedit pel Centre de Estudis Rurals i d'Agricultura Internacional (CERAI). Agraïm de nou a les companyes per aquest acte de generositat:

En concret el EGBDH (Enfocament de Gènere basat en els Drets Humans) és un enfocament en construcció que posa en el centre de la cooperació al desenvolupament i de la EpD a les persones, Les relacions de gènere i els Drets Humans amb la finalitat de transformar les desigualtats existents per a així aconseguir la justícia social i la igualtat efectiva de les dones i els homes.

El EGBDH és també un marc conceptual i d'anàlisi, una estratègia, una metodologia i al mateix temps una praxi que busca analitzar i erradicar les causes estructurals que provoquen vulneració dels Drets Humans, desigualtats i discriminació cap a les dones, en tots els àmbits (econòmic, laboral, polític, social, cultural). El EGBDH recull el vessant polític de l'enfocament de gènere desenvolupat per la crítica feminista al sistema patriarcal que situa en el centre: la sostenibilitat de la vida humana i ambiental, una nova redistribució del treball de cura i productiu, la pau i una vida lliure de violències, els drets sexuals i reproductius i els drets econòmics, laborals i polítics de les dones, entre altres.

Aquest projecte apel·la a les qüestions bàsiques a les quals fa referència constant l'ecofeminisme. Com hem d'habitar la terra? Què manté vives a les persones i per tant, què hem de conservar? Quines són les necessitats que cal satisfer per a totes? Com es distribueixen els béns i els temps de treball? Qui pren i com es prenen les decisions en aquesta societat? Per això, les nocions d'interdependència i ecodependència apareixen contínuament. Són elles, aquestes nocions, les que al nostre judici ajuden a transitar cap a un món millor per a totes les espècies que habitem el planeta. Les sessions de formació han d'anar dirigides a homes, dones, nenes i nens que siguin capaços de comprendre que el sistema capitalista crea i reproduïx models de producció, distribució i consum ataquen sistemàticament la vida.

Pels ecofeminismes, i també per a l'economia feminista hi ha una tensió permanent que té el seu origen en el conflicte capital-vida. Amaia Pérez Orozco ho explica amb algunes claus de l'economia marxista: per al capitalisme la màxima és l'acumulació de beneficis i utilitza la vida com un mitjà per a aconseguir el seu objectiu.

És a dir, una lògica que avala models de producció (també models de producció agrícola) que ataquen sistemàticament la vida perquè la seva fi última és l'acumulació. I aquesta, en última instància, se sosté de l'espoliació dels territoris i del treball invisibilitzat de subjectes històricament femenins. Com diu Fariñas S. (2015) tant la sobirania alimentària com l'economia feminista i els ecofeminismes fan patent la relació impossible entre la sostenibilitat de la vida i l'actual lògica productivista. Aquesta noció és aquella que pretenem imprimir en totes les formacions.

Necessitem transmetre que la sobirania alimentària va de la mà dels ecofeminismes i que, sense una perspectiva ecofeminista, no és possible aconseguir la sobirania alimentària.

Per això, el projecte, la seva matriu i els seus indicadors, no tenen gairebé referències als mífics "50% dones formades" perquè creiem que és urgent que aquests conceptes siguin acoblats i interioritzats per homes i dones d'igual forma en una tasca civilitatòria sense la qual, en un futur no serà possible la vida.

✓ Explicació de com el projecte integra l'enfocament basat en drets humans al llarg del projecte

Cal especificar com el projecte treballa els drets humans i com posa a les persones i com han vist vulnerats els seus drets en el centre. Ha de contribuir a enfortir les capacitats de la població subjecte perquè puguin presentar les seves reivindicacions a les institucions públiques. Només així es pot actuar en el garant de la seva protecció o de la vindicació dels seus drets.

S'han de dur a terme accions preferents cap als grups vulnerats o exclosos de la societat i promovent el respecte cap a la diversitat cultural.

A continuació incloem un llistat de verificació que pensem que us pot ser d'utilitat a l'hora d'introduir l'enfocament. No cal que tingueu en compte tots els elements, només aquells que siguin coherents amb el vostre projecte, temàtica i metodologia d'intervenció:

Claus per desenvolupar l'enfocament de Drets Humans⁹

- Relaciona explícitament els problemes globals que s'aborden amb la vulneració dels DDHH?
- Es destaca el paper de l'exigibilitat jurídica dels DDHH?
- Incideix en les institucions responsables de no actuar davant l'incompliment d'un dret?
- Sensibilitza i promou en la conscienciació, exercici i exigibilitat dels drets?
- Identifica i denuncia a les entitats -públiques i privades- que conculquen drets?
- Incideix en la defensa del marc de drets humans, així com en l'exigibilitat d'aquests?
- Sensibilitza sobre els atacs als drets dels països de Sud en les societats del Nord?

A continuació incloem un exemple de com introduir l'enfocament de Drets Humans a un projecte de Transició ecosocial presentat a la convocatòria 2022. Es tracta del projecte "**La Utòpica per la transició ecosocial local-global des del territori balear**", cedit per Medicus Mundi Mediterrània. Agraïm de nou a les companyes per aquest acte de generositat:

El procés d'identificació, la planificació a llarg termini i les metodologies emprades estan construïdes des d'aquest enfocament. Defensar, promoure i garantir una transició ecosocial justa és una qüestió de drets humans a escala individual, comunitària i global. Estem acostant-nos a un ritme temerari a un col·lapse ecològic resultat d'uns límits biofísics sobrepassats (apartat 3), i aquest context és propici a augmentar més encara les desigualtats estructurals, les tensions bèl·liques, les condicions adverses per satisfer les necessitats més bàsiques (beure, menjar, habitatge, etc.) i, en definitiva, la vulneració dels drets humans. No obstant, que sigui propici no significa que hagi de ser necessàriament així, ja que davant la manca de recursos es podria estimular una vertadera redistribució equitativa dels existents, la democratització dels coneixements i dels saber perquè estiguin al servei del bé comú, etc. Perquè aquest segon escenari solidari i cooperador, basat en la justícia ecològica i social, sigui possible, l'hem de cultivar i retroalimentar des del moment present i aquest és l'objectiu al qual vol contribuir el projecte de La Utòpica.

Concebem a les impulsores de les iniciatives titulars de drets i, alhora, titulars de responsabilitats. Aquest doble rol està intrínsecament relacionat amb el reconeixement i la reparació de les vulneracions i opressions occidentalistes i neocolonials, i aposta per un treball des de la responsabilitat potenciant el poder transformador de la comunitat. Totes les accions transcendeixen i és essencial responsabilitzar-se d'aquesta transcendència pel bé comú impulsant la transformació ecosocial per a la garantia dels drets a escala global, des d'una clara oposició a l'assistencialisme inherentment paternalista i neocolonial, per donar pas a una vertadera cooperació transformadora. Llavors, la xarxa de La Utòpica és un espai i un canal per a impulsar una ciutadania global crítica i proactiva. Per part seva, en el seu rol de participants i integrants d'administracions públiques els concebem també com a titulars d'obligacions.

En aquesta segona fase, volem posar especialment en relleu el valor de la interculturalitat i, des d'aquí, estimular una convivència que s'enriqueix en la diversitat.

⁹ Del manual de l'AECID

✓ Explicació de com el projecte integra la sostenibilitat

Incorporar l'enfocament de sostenibilitat ecològica suposa impulsar processos de construcció de ciutadania crítics que qüestionin el model actual de producció i consum. Significa repensar i remodelar la manera en com generem riquesa esgotant recursos naturals no renovables: en què ens movem, vivim, què mengem, etc. per restaurar les nostres economies.

A continuació incloem un llistat de verificació que pensem que us pot ser d'utilitat a l'hora d'introduir l'enfocament, no cal que tingueu en compte tots els elements, només aquells que siguin coherents amb el vostre projecte, temàtica i metodologia d'intervenció:

Claus per desenvolupar l'enfocament de Sostenibilitat

- Inclou una anàlisi de la situació mediambiental del context i/o dels factors estructurals (socials, econòmics i polítics).
- Identifica suports del context per a impulsar la sostenibilitat.
- Incorpora una avaluació ambiental.
- Hi ha relació amb la normativa autonòmica en relació a l'impacte ambiental.
- Hi ha una avaluació de possibles impactes ambientals del projecte.
- La sostenibilitat es troba recollida de manera explícita en objectius, resultats, activitats, indicadors i avaluació.
- Incorpora bones pràctiques ambientals com:
 - Ús de tecnologies i recursos tècnics eficients i de baix cost.
 - Utilització o promoció de l'ús d'energies renovables.
 - Materials ambientalment respectuosos.
 - Activitats de prevenció, reducció, reciclatge o reutilització per a reduir la generació de deixalles.
 - Mesures conservacionistes de recursos naturals i biodiversitat.
 - Provisió i proveïment local o de proximitat.
- Existeixen activitats en matèria de sostenibilitat mediambiental.
- Garanteix la participació d'agents competents en sostenibilitat.
- Inclou referències a com s'ha abordat la sostenibilitat al llarg del projecte.
- Fomenta i revaloritza pràctiques sostenibles tradicionals autòctones.

A continuació incloem un exemple de com introduir l'enfocament de Sostenibilitat a un projecte de Cooperació Transformadora presentat a la convocatòria 2022. Es tracta del projecte "**Extret del projecte Fòrum Comunicació, Educació i Ciutadania. Xla edició**", cedit per Enginyeria Sense Fronteres. Agraïm de nou a les companyes per aquest acte de generositat:

ESF-IB com a entitat, i el projecte Fòrum en les ja deu edicions que ha dinamitzat, compta amb una àmplia experiència l'hora de treballar per la sostenibilitat ambiental. Des dels projectes de cooperació que l'entitat ha participat en la facilitació de l'accés i la preservació de recursos hídrics; des de la pedagogia crítica que el projecte Fòrum ha treballat des de diferents xerrades crítiques com en la publicació d'articles.

En aquesta edició, el projecte ho treballa de la següent manera:

En l'activitat 1.1.1 Cooperació Transformadora i Incidència política, la sostenibilitat ambiental forma part implícita dels seus objectius. Tant per garantir la seva preservació com per lluitar contra una cultura intensivista i extractivista dels recursos naturals. En el treball participatiu i en els reptes-propostes a realitzar, aquests temes s'abordaran crítica i políticament.

En l'activitat 2.1 Pla de comunicació, aquest eix es treballa de manera directa. Contra programem les pràctiques neocolonials: abusives, espoliadores, contaminants i devastadores per l'equilibri humanitari i natural. De fet, en la renovada pàgina web, s'ha creat una etiqueta nova per classificar els articles produïts per l'equip de voluntariat: "Transicions ecosocials". Una etiqueta que engloba temàtiques com: decreixement i cultura del consum, ètica tecnològica, eficiència energètica, urbanismes sostenibles i salut global. Temàtiques, totes elles, implícites en una sostenibilitat ambiental treballada de manera holística.

En l'acompanyament de les dones de S'Arenal un dels punts d'unió per la seva cohesió com a grup, és la de promoure una cultura veïnal -des dels sabers de les dones- que procuri per una millora ambiental del barri: recuperar les platges, fer fora la brutor, reclamar millores urbanístiques, dissenyar espais públics des dels diferents sabers i cultures. Com ja s'ha indicat anteriorment, els ecofeminismes comunitaris són un dels enfocaments principals del projecte.

Finalment, destaquem que el projecte treballa de la mà de les defensores de la terra, font d'aprenentatge i lluita que viu la màxima connexió entre vida humana, diversitats culturals i recursos naturals.

Comunicació, difusió i publicitat del projecte

És imprescindible difondre el projecte de manera adequada i adaptada al tipus d'activitat, perfil de la població destinatària, recursos disponibles i objectius que s'han plantejat. L'assoliment dels resultats dependrà, en gran manera, de l'estratègia de difusió i comunicació. L'estratègia de comunicació depèn del tipus de projecte i de les seves necessitats, cal tenir en compte que no tots els projectes necessiten la mateixa difusió ni elaborar un pla estratègic.x

✓ Descripció del públic objectiu del projecte i argumentació coherent sobre com s'hi generarà una comunicació efectiva

S'ha d'argumentar com es preveu generar una comunicació efectiva i coherent amb el públic destinatari, fer visible el tracte a totes les persones amb dignitat i evitar el llenguatge estereotipat i discriminatori.

Ha de ser concreta i adaptada al públic objectiu, explicant en què consistirà l'estratègia, el cronograma i quins recursos s'utilitzaran.

A continuació incloem un exemple d'apartat del projecte de **"Fòrum Comunicació, Educació i Ciutadania. Xla edició"**, de la convocatòria 2022 cedit per Enginyeria Sense Fronteres.

En el projecte, identifiquem dos tipus diferents de públics objectius: a) entitats, moviments socials i administració/cos públic a qui s'implica i es dirigeixen les accions d'incidència social i política de les accions 1.1 "Cooperació transformadora i incidència política" i 1.2. Dret a la pròpia veu (totes les activitats); b) la ciutadania general a qui es dirigeix l'acció 2.1. Estratègia de Comunicació.

A) El públic d'aquestes accions -totes realitzades en el marc del Resultat 1- és un públic especialitzat, avesat a l'activisme, ben connectat i participatiu en xarxes, amb un bon ús de les xarxes socials i amb interès per la cultura informativa hegemònica. El propi projecte Fòrum participa de moltes de les xarxes amb qui estan en contacte -La Utòpica, Congdib, LVAC, Consell de Cooperació, OCDS-UIB, xarxa de dones Defensores de la Terra, etc.-. Per tant, no és aliena a aquest món i controla el vocabulari i els tòpics que l'identifiquen: cooperació transformadora i feminismes decolonials. A més, gràcies a la seva experiència, sap com desenvolupar-los i desenvolupar accions pedagògicopolítiques al respecte. Per tant, comunicar-se amb aquest públic i implicar-lo en la participació i desenvolupament de les accions -jornades, activitats performatives, trobades, sessions de treball, etc- forma part connatural de la metodologia participativa del projecte.

Quan pensem en la realització-dinamització dels processos participatius i en la planificació de les accions crítiques i de treball amb el sector i administració, tenim molt en compte les persones amb qui i des de qui coordinem i planifiquem: grups de dones que han migrat. I ho tenim en compte ja que és molt necessari que els processos de difusió puguin involucrar-les al màxim: trobar estratègies pròpies, que les representi, amb la utilització d'un vocabulari que els pertanyi i fugi de tecnicismes, que no les instrumentalitzi, que tinguin la capacitat de fer transpirar les seves identitats i maneres de relacionar-se. En definitiva, evitar actes comunicatius sobre expositius ni gestionats des d'una verticalitat, sinó que tinguin el seu propi segell tant en el vocabulari com en les imatges i que en sí mateixes transpirin convivència en diversitat. Per això veurem d'altres foncs i epistemologies comunicatives no occidentalistes. Per exemple: Comunicació para la defensa del territorio. EDUCA (educaoaaxaca.org)
Pensem que d'aquesta manera conciliarem dues narratives i sistemes de representació, ara per ara, segregats culturalment, tot treballant de manera crítica i creativa la perspectiva global-local.

Aquesta mateixa anàlisi es tindrà en compte a l'hora de fer difusió de les activitats i de fer difusió dels processos als mitjans de comunicació. Es treballarà perquè siguin elles qui participin en espais de tertúlia o en mitjans.

B) El pla de comunicació, que es dirigeix a la ciutadania en general, es nodreix de dues accions: una, la creació pròpia de continguts -sobretot per part del voluntariat- en matèria de transicions ecosocials, feminismes decolonials, cooperació transformadora, i migracions i interculturalitat (temàtiques de la nova web); l'altra, el desenvolupament i difusió dels continguts que es treballin en les dues accions participatives del Resultat 1.

Quan ens dirigim a la ciutadania, el més important, és que quan preparem els diferents continguts siguem el més versàtils possibles ja que tenim la possibilitat de participar de publicacions alternatives als mitjans convencionals i generalistes -Ara Balears, IB3Ràdio-, que estiguin especialitzades i/o cerquin un públic cautiu activista -Palma XXI, El Salto, Nosaltres, l'Altra Mirada-. Per tant, saber adaptar el vocabulari i la narrativa, és important. Ambdues vies suposen unes narratives diferenciades, amb un sistema d'(auto)representació del projecte diferents. Això no vol dir que el pla no tingui una estratègia pròpia: treballar una comunicació crítica, incisiva, clara, amb la capacitat de contribuir als processos de construcció dels climes d'opinió actuals.

Fins avui, el projecte s'ha 'especialitzat' en la difusió de les activitats i d'una mirada crítica pròpia que ha volgut veure de la narrativa transformadora, i que hem comunicat a través de les xarxes socials, el nostre web, el butlletí (activitats i continguts crítics) i la participació en els mitjans. En aquest marc, ens agradaria aplicar el nostre camp de difusió a través de la creació de campanyes de comunicació. Si bé és cert que ja n'hem co-creat dues, inspirades en plataformes de comunicació de referència com SOS Racisme i 5W, volem configurar campanyes que, en sí mateixes, per la forma i continguts, siguin transformadores en sí mateixes. La fórmula de la landig page és un format versàtil, viral i de fàcil distribució.

✓ **Descripció de l'elecció de canals de comunicació i/o xarxes socials d'acord amb el públic objectiu**

Cal precisar quins mitjans de comunicació i informació es faran servir, a quantes persones es pretén que arribi la informació i quines eines s'utilitzaran, indicant per què s'han triat els mitjans i els motius pels quals es considera que són els més adequats per arribar a la població objecte del projecte).

Seguiment i avaluació del projecte

Establir els mecanismes i activitats per a monitorar i avaluar l'avanç del projecte. Això inclou la recollida de dades, la realització d'anàlisi i la retroalimentació per a millorar la implementació del projecte.

S'ha d'especificar la metodologia de seguiment i avaluació prevista que permeti que, en el desenvolupament del projecte, les activitats es duguin a terme segons el que estava previst amb els recursos disponibles, i que es vagin assolint els objectius i els resultats identificats en la matriu de planificació. També es valorarà que es detalli com es preveu que hi participin les persones destinatàries i l'aportació d'eines de seguiment i avaluació concretes¹⁰.

Per distingir entre el seguiment i l'avaluació, rescatem el quadre de la guia que la DGCI va publicar en 2018:

	Seguiment	Avaluació
La periodicitat	Procés continu	Acció puntual
L'agent	Generalment intern (les entitats implicades en l'execució del projecte)	Intern o extern
Els elements	<ul style="list-style-type: none"> — Activitats i recursos — Contacte amb la població destinatària — Factors externs 	<ul style="list-style-type: none"> — Resultats i objectius — Contacte amb la població destinatària — Factors externs
Les decisions	Reconduir	Reorientar

Coordinació, complementarietat i sostenibilitat

En aquest apartat s'ha d'argumentar com es garanteix la sostenibilitat del projecte quan s'hagi acabat l'execució.

✓ Explicació de com el projecte es coordina amb altres projectes o programes implantats per institucions, entitats i/o xarxes (externes al projecte) que treballen en la mateixa zona o amb la temàtica del projecte, i explicació de la seva complementarietat amb la proposta presentada

Es valora positivament que hi hagi coordinació i complementarietat amb altres actors que treballen en la zona o amb la temàtica del projecte, cal implicar, en la mesura del que és possible a institucions locals o altres organismes per a facilitar la sostenibilitat i continuïtat del projecte, intentant que s'esdevinguin acords formals de col·laboració.

¹⁰ Models d'informe de seguiment o d'actes de reunions, qüestionaris de satisfacció/avaluació, pla concret de seguiment i d'avaluació amb el cronograma previst, etc.

✓ **Explicació de com el projecte està encaminat a treballar amb processos i, si escau, com estableix mecanismes per a la continuïtat dels resultats i els processos generats un cop finalitzada l'actuació**

Una vegada més s'insisteix en la importància de què el projecte estigui encaminat a treballar amb processos, evitant accions aïllades. En aquest apartat cal explicar la part tècnica dels mecanismes de continuïtat.

A continuació incloem un exemple d'apartat del projecte de **“Fòrum Comunicació, Educació i Ciutadania. Xla edició”**, de la convocatòria 2022 cedit per Enginyeria Sense Fronteres.

Per a les accions relacionades amb el R.1. la continuïtat dels resultats i els processos s'esdevindrà segons les pròpies dinàmiques mitjançant les que aquestes s'articulen. Recordem que, implícit en elles, es treballa un exercici d'incidència social i política. Per tant, l'objectiu no és només aconseguir fer que els continguts que s'elaborin es perpetuïn en la societat, tot contribuint a la seva transformació, gràcies a les accions de presentació i difusió. També ho és assolir que les institucions que convidem i a qui ens dirigim tinguin la capacitat, després de l'escolta activa, d'incorporar en la mesura del possible diferents reptes que s'assenyalaran per continuar fent feina i millorar, així, l'exercici de les polítiques públiques i l'atenció a les dones migrades.

Un dels aspectes importants, i que és un gran potenciador de continuïtat dels resultats i processos, és que les accions que es desenvolupen es basen en la metodologia dels processos participatius i col·laboratius. En aquests processos, més enllà de l'enriquiment i aprenentatge mutu sobre continguts, el més potent és que contribueixen a la cohesió: entre les entitats; entre les dones que formen part dels grups; entre les entitats i les persones amb qui treballem; entre entitats i administració; entre entitats, administració, grups de dones i persones amb qui treballem. La potència de la xarxa parla per si mateixa. A més, la xarxa i el treball col·laboratiu, enforteix els vincles de les dones i la seva capacitat multiplicadora.

Aquest fet és explícit, almenys, en totes les activitats de l'acció 2: la finalitat de les activitats és procurar que una vegada finalitzades, les dones tinguin la capacitat d'autoorganitzar-se i constituir-se com a grups que demandin i transformin.

Gràcies al treball en xarxa i de connectivitat amb la quotidianitat, les estructures i els mitjans de comunicació (R2), es treballa la interiorització de la narrativa de la cooperació transformadora, la incorporació de la perspectiva global-local, i els beneficis comunitaris de poder aplicar el feminisme decolonial.

Pressupost

En la primera part, cal bolcar els valors simplificats del pressupost adjunt, i en la segona, el detall del personal que participarà en el projecte.

Als quadros del personal involucrat en el projecte, cal valorar i visibilitzar totes les tasques que es duran a terme per les persones involucrades en el projecte. Es tracta d'un exercici de reflexió al voltant de la càrrega de feina, també tenint en compte aquelles tasques de gestió i no productives que suposen molta inversió de temps i energia.

Cal recordar que es poden imputar com a despeses directes les relatives a l'auditoria externa¹¹ del projecte el que pot ser de molta utilitat per a la justificació.

¹¹ Aquestes despeses no poden ser superiors al 6 % de la subvenció sol·licitada.

La matriu

La matriu de marc lògic és una eina gràfica que presenta de manera sintètica els resultats esperats del projecte, els indicadors per a mesurar el progrés i els mitjans de verificació. Proporciona una visió clara de la lògica interna del projecte i ajuda a identificar les relacions de causalitat entre els diferents components, detallant la seqüència lògica de les activitats i els resultats esperats en cada etapa del projecte. Recomanem fer la matriu com a última part del formulari.

La matriu ha de comprendre la informació necessària per a entendre el projecte sota una lògica de causa efecte, així com per presentar la informació de manera fàcil perquè puguem establir mecanismes de correcció o variacions si fos de menester.

La informació de les columnes resum el que volem aconseguir i com ho volem fer:

Objectiu general → Objectiu específic → Resultats → Activitats

Si desenvolupem les activitats, tindrem uns resultats, que ens faran arribar a l'objectiu específic i situar-nos més a prop de l'objectiu general.

La informació horitzontal relaciona els objectius i resultats amb els indicadors, perquè ens sigui fàcil aplicar mesures de correcció en qualsevol moment de la intervenció.

A continuació adjuntem un exemple de matriu del projecte de 2022 de **“Fòrum Comunicació, Educació i Ciutadania, Xla edició”** d'Enyingeria Sense Fronteres que hem adaptat al formulari de 2024:

CONVOCATÒRIA EPTS 2024	
ENTITAT:	Enginyeria Sense Fronteres de les Illes Balears
TITOL DEL PROJECTE:	Fòrum Comunicació, Educació i Ciutadania. Xla edició. Projecte 2022 adaptat al formulari 2024

MATRIU DE PLANIFICACIÓ (Lògica de la intervenció)

Objectiu general: Augmentar el compromís de la ciutadania balear amb la Cooperació Transformadora			
Objectiu específic	Indicadors	Fonts de verificació	Factors externs
Vincular la narrativa de la cooperació transformadora a accions quotidianes i comunicatives per a una transformació social des d'una perspectiva local-global.	<ul style="list-style-type: none"> Consolidar una xarxa participativa des dels feminismes amb, com a mínim, 3 grups de dones. Treballar la convivència intercultural des de les pràctiques quotidianes amb, com a mínim, dos col·lectius de persones que han migrat. Traçar una línia metodològica per incorporar i naturalitzar la narrativa de la cooperació transformadora havent col·laborat, mínim, amb dues expertes en sabers ancestrals i comunitaris per estendre-la, com a mínim, a tres institucions de les balears. Consolidar una estratègia de publicació estable des d'una perspectiva decolonial, antiracista i feminista tot publicant, com a mínim, 6 articles en xarxes, mailings i Mitjans locals i nacionals. 	<ul style="list-style-type: none"> Fons documental de cada acció desenvolupada Llistat de persones participades Registre de publicacions 	Sempre que les polítiques i inversions des de Direcció General de Cooperació es mantinguin.
Resultats	Indicadors	Fonts de verificació	Factors externs
R.1) Haver impulsat i participat projectes col·laboratius que hagin treballat la cooperació transformadora per i des del sector i	R1	Actes de treball i creació de document CT	Sempre que els col·lectius i institucions amb qui col·laborem mantinguin els

<p>col·lectius de dones que han migrat, tot treballant estratègies d'indicència social i política.</p> <p>R.2) Haver desenvolupat un pla de comunicació transformadora que promogui la narrativa de la cooperació transformadora i que elevi les demandes i reclams a l'espai comunicatiu que pertoca.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mínim 6 sessions teòriques i 3 participatives per articular la CT en el sector i la presentació dels resultats en una jornada de treball artística. ● Formació mínim de 6h i acompanyament a grup dones migrades (2 mesos) en ESS feminista de camí a l'autogestió ● Mínim de 4 sessions de treball amb dones migrades en formació no formal per realitzar mínim 1 postal sonora/història de vida ● Mínim 3 sessions de treball amb dones que han migrat per celebrar 1 jornada de diàleg crític sobre integració amb administració pública ● Dinamització de 4 sessions de treball mínim per celebrar agenda feminista amb un grup intercultural de veïnes de S'Arenal ● Mínim, 4 tribunes i postals sonores dels temes treballats al R.1 i dues campanyes de comunicació (feminismes i CT) ● Dinamització del pla de comunicació amb voluntariat <p>R2</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Coordinació de 6 xerrades crítiques. ● Col·laboració de xerrades crítiques amb dos moviments socials o entitats feministe ● Col·laboració de xerrades crítiques amb dos ONG ● Celebració de tres «Accions barrials» a Palma. ● Intervenció socio artística a un barri de Palma 	<p>articulat amb el material del sector ja existent</p> <p>Pla docent de la formació, i dossier explicatiu amb el procés d'acompanyament a dones en ESS Feminista</p> <p>Dossier explicatiu de les sessions de treball i postal sonora amb dones que han migrat</p> <p>Actes de les sessions de treball i document de conclusions de la trobada amb administració pública sobre integració.</p> <p>Actes de les sessions de treball de l'acompanyament de les dones de S'Arenal Documentació gràfica de tots els processos</p> <p>WEB del projecte Fòrum on constarà tot el material, articles, tribunes, campanyes i postals sonores que es realitzin.</p>	<p>seus projectes i participacions.</p> <p>Sempre que l'equip de voluntariat es segueixi vinculant amb el projecte.</p>
--	--	---	---

	<ul style="list-style-type: none"> ● Participació activa en xarxes. d'iniciativa ecosocial : 6 presentacions del projecte «Xarxa iniciatives ecotransformadores» ● Difusió crítica del projecte i participació en el seu procés d'identificació 		
Activitat (d'acord amb els resultats)	Aportacions (recursos necessaris per fer les activitats)	Factors externs	
<p>(R.1) Haver impulsat i participat projectes col·laboratius que treballin la cooperació transformadora per i des del sector i col·lectius de dones que han migrat, tot treballant estratègies d'incidència social i política.</p> <p>A.1.1. COOPERACIÓ TRANFORMADORA FEMINISTA I INCIDÈNCIA POLÍTICA A.1.1.1. Cap a una cooperació transformadora A.1.1.2. "FemREd", per una Economia Social i Solidaria Feminista</p> <p>A.1.2. DRET A LA PRÒPIA VEU A.1.2.1_Diàlegs interculturals A.1.2.2. Parlem de Nosaltres A.1.2.3. Trobades comunitàries feministes sobre els drets de les dones (8M-25N)</p> <p>(R.2) Haver desenvolupat un pla de comunicació transformadora que promogui la narrativa de la cooperació transformadora i que elevi les demandes i reclams a l'espai comunicatiu que pertoca.</p> <p>A.2. PLA DE COMUNICACIÓ</p>	<p>A.1. COOPERACIÓ TRANFORMADORA FEMINISTA I INCIDÈNCIA POLÍTICA A.1.1.1. Persona contractada tècnica del projecte en la seva dinamització, remuneració participació de Kal Melanina i dones defensores, costos de desplaçament de la tècnica i de Kal Melanina, costos de la jornada de presentació i de la dinàmica artivista A.1.1.2. Persona contractada tècnica del projecte i desplaçaments</p> <p>A.1.2. DRET A LA PRÒPIA VEU A.1.2.1. Persona contractada tècnica del projecte, desplaçaments i contractació de l'edició de les postals sonores A.1.2.2. Persona contractada tècnica del projecte, desplaçaments i contractació de l'edició de les postals sonores, costos relacionats amb la celebració de la jornada (berenar) i cartelleria A.1.2.3. Persona contractada tècnica del projecte, desplaçaments i contractació de l'edició de les postals sonores A.1.2.4. Persona contractada tècnica del projecte, desplaçaments i contractació de l'edició de les postals sonores</p> <p>A.2. PLA DE COMUNICACIÓ Persona contractada tècnica del projecte, participació grup de voluntariat, contractació d'edició de les postals sonores, contractació de la producció de les campanyes de comunicació, manteniment web,</p>	<p>Sempre i que les polítiques feministes es segueixin promovent des de diferents institucions i afavoreixin la participació de les ONG's en la seva visibilització.</p> <p>Sempre i que els Mitjans de comunicació apostin per la promoció social de les ONG i moviments de dones i altres col·lectius.</p>	

Activitats previstes (Enumerau i descriuiu les activitats programades per a cada un dels resultats. En el cas que siguin activitats de formació, s'han d'enumerar, però s'han de detallar en l'apartat següent.) Indiqueu exclusivament les activitats principals del projecte, no és necessari expliqueu les passes per organitzar les activitats.

ACTIVITATS PER AL RESULTAT 1: Impuls i participació en projectes col·laboratius que treballin la cooperació transformadora per i des del sector i col·lectius de dones que han migrat, tot elaborant accions i estratègies d'indicència social i política.

Activitat 1.1. COOPERACIÓ TRANSFORMADORA FEMINISTA I INCIDÈNCIA POLÍTICA

Aquesta és una activitat que treballa un procés d'aprenentatge dinàmic tot promovent un pensament crític des d'un enfocament local-global i políticopedagògic. Una activitat en que participaran diferents agències vinculades a la cooperació a través d'un exercici participatiu i col·laboratiu. Creiem que aprofundir en els reptes i les necessàries transformacions estructurals i metodològiques que calen ser realitzades en el propi exercici de la cooperació, és fonamental. Un aprofundiment que no només pot ser responsabilitat de les administracions ni les entitats, sinó que cal ser dut a terme d'una manera integral.

1.1.1 Cap a una cooperació transformadora

Aquesta activitat la desenvolupem mitjançant un procés col·laboratiu amb Kal Melanina i consta de dues parts.

Primera: celebració d'un mínim de 6 sessions de treball teòric i estratègic en què es convidarà a participar les Defensores de la Terra i Mirtha Téllez de Mosoj Causay (Bolívia) -sabers ancestrals i comunitaris dels pobles originaris-, per elaborar una anàlisi i detecció de reptes a treballar en relació amb l'exercici de la cooperació.

Segona: iniciar un procés de participació activa amb diferents agències del sector -Fons Balears, entitats i Congdib, Finançadores i moviments socials- per tal d'articular els reptes identificats amb iniciatives i diagnòstic que s'han dut i es duen a terme.

Finalitat: crear i consensuar una documentació que permeti identificar metodologies i plantejaments transformadors a la mateixa estructura que empara i regula l'exercici de la cooperació. Tant a les entitats i moviments socials, com a l'administració. Inherent al projecte es farà una anàlisi profunda sobre com es comunica la cooperació. Tant des del sector com des dels mitjans de comunicació. Així que farem un treball-planificació per incorporar els mitjans a l'estratègia de l'activitat.

Aquest treball, presentarà les propostes teòriques i metodològiques treballades en una jornada artística i/o performativa de la mà d'artistes d'origen subsaharià.

Aquesta activitat revertirà en el pla de comunicació del projecte, doncs, implícit en l'anàlisi a elaborar, es desemmascararà la cultura colonial que encara regula l'exercici de la cooperació. També suposa un exercici de deconstrucció dels sistemes de regulació dels principis del progressisme occidental, basats en la idea dels privilegis i que necessita un empobriment i intervencionisme sistèmic sobre els territoris i persones del Sud Global. La perspectiva global-local i els feminismes decolonials, hi són implícits.

1.2. "FemREd", per una Economia Social i Solidaria Feminista

Aquesta és una col·laboració que establim amb Metges del món, entitat que impulsa un programa de formació i acompanyament en auto-ocupació que, treballant els principis de la ESS, vol fomentar una alternativa laboral per dones vulnerades i que han migrat. Un programa que té per finalitat partir de les experiències i realitats de les dones per treballar un accés i participació social just i responsable. Fugint d'una postura o punt de partida 'instructiu' o vertical-unidireccional, vol partir de les competències, habilitat i identitats que ja tenen les dones per afavorir el seu accés a la cultura laboral.

El projecte Fòrum, que ja ha treballat en altres accions passades la ESS, participarà en aquest procés d'acompanyament en:

- Formació en ESS Feminista i processos de participació en autogestió.
- Presentació del grup de dones a diferents xarxes de transició ecosocial i espais institucionals: La Utòpica, REAS, taules rodones, entrevista amb Consell de Mallorca per mor del projecte de línia de crèdits subvencionats per a projectes transformadors liderats per dones, etc.
- Acompanyament als actes de presentació "en societat" dels processos constituents a la ciutat de Palma

Aquesta activitat revertirà en el pla de comunicació del projecte. Es tracta d'una activitat que, com a projecte que atén la realitat de les dones des d'un plantejament integral, treballa la incidència social i política. Implícit en el procés de formació i acompanyament per la seva autoconstitució, posa en qüestió les estructures i cultura occidentalista tot volent intervenir en la millora de les polítiques públiques. De fet, en aquest sentit, comptem amb una carta de suport de Direcció Insular d'Igualtat del Consell de Mallorca. Així, podem posar en qüestió una cultura laboral competitiva i meritocràtica (privilegi, origen, cultura, sexe, classe) de denemascara els processos d'accés i participació social occidentalista, tot posant en valor el coneixement i habilitats de les dones, tot descolonitzant la pròpia cultura laboral hegemònica que preveu nixos laborals segons sexes, orígens i cultures.

Activitat 1.2. "DRET A LA PRÒPIA VEU"

Aquesta és una activitat que tant fa propostes per el treball de la incidència social com política. Considerem que, per treballar de manera responsable els principis crítics que comporta la cooperació transformadora aplicant els principis globals-locales, i que retroalimenti tant els plantejaments com les propostes a desenvolupar en l'acció 1.1, és imprescindible treballar el dret a la pròpia veu. Especialment les experiències de les dones que han migrat. Doncs les dones son les que més sovint pateixen els estigmes i també els entrabancs que suposen tant els moviments migratoris com els processos de convivència i acollida en la societat on es volen arrelar - veure informe als annexes- precisament per la interseccionalitat de les violències que pateixen: estigmatització cultural i sexual.

Generar espais d'accés i participació social que afaboreixin el seu reconeixement, i sensibilitzar tant a l'administració com a la societat d'acollida uns processos d'aprenentatge dinàmics i crítics respecte les seves realitats i sabers.

1.2.1. _Dialecs interculturals

Aquesta és una activitat que impulsem de forma col·laborativa amb Cooperativa Jovent amb qui ja portem treballant des del 2017, i amb Metges del Món i les alumnes del seu programa de formació en autoocupació laboral. En concret, es tracta d'acompanyar i impulsar accions d'auto-representació i autonomia d'un grup de dones que han migrat provinents de Pakistan, Marroc, Xina, Mali, Ghana, Guinea (musulmanes en la seva majoria) en els seus processos de convivència en la societat d'acollida mallorquina.

Mitjançant l'eina crítica, creativa i comunicativa de les Postals Sonores -ja treballades en anteriors edicions del projecte-, volem fer valdre i contribuir al reconeixement social de les seves històries de vida

L'objectiu és testimoniar experiències que facin visible les dificultats, però també les fortaleces de les dones, implícites en el seu procés migratori i de convivència local, que desenvolupen tant en l'àmbit individual i col·lectiu.

Aquesta activitat ens permetrà posar en comú ambdós col·lectius, culturalment diferenciats en relació als seus sistemes de relacions amb l'entorn i, també, sobre la seva pròpia experiència migratoria. Un diàleg que volem traslladar a la ciutadania.

Aquesta activitat revertirà en el pla de comunicació del projecte doncs, des dels seus testimonis, es fa feina en incidència social: el reconeixement de la societat mallorquina com a diversa, s'impulsa una convivència en diversitat horitzontal i no racialitzada, i es promouen els sabers originaris i comunitaris de les dones com a part activa i contributiva en la societat mallorquina, se sensibilitza i fa pedagogia sobre la realitat dels moviments migratoris, tan criminalitzats avui dia.

1.2.2. "Parlem de nosaltres"

Aquesta és una activitat que desenvoluparem de forma col·laborativa amb Cooperativa Jovent i la Congdib, que consta d'un procés participatiu amb dones que han migrat amb la finalitat de celebrar una acció/jornades dirigida a l'administració pública -Col·legis d'educació i treball social, Serveis Socials, Consell de Mallorca, Ajuntament(s), Agents de cooperació, etc.- per tal de compartir i poder treballar les seves demandes. Unes demandes que es treballaran en diferents sessions a partir de posar en valor les seves històries de vida, i que suposaran reptes i la identificació d'elements i entrebancs estructurals, formals, socials, burocràtics, etc. a tenir en compte per millorar els serveis d'atenció, cura i acollida de les dones que han migrat. Només a través d'aquest diàleg que s'ha de procurar en un espai sa i confortable, podrem construir un procés de convivència en diversitat igualitari, que fugi de la segregació cultural i l'assimilacionisme.

En el grup hi participaran dones vinculades amb Cooperativa Jovent -Rafal Nou/Vivero/Son Gotleu- i dones que tenen un vincle o que fan feina amb entitats que formen part de la Congdib, doncs, cal recordar, que aquest procés i jornades suposen una continuïtat amb una acció sorgida en el procés participatiu sobre Cooperació Transformadora Feminista endegat a Mallorca l'edició passada. La suma de persones i entitats aliades, suposa un gran enriquiment per al grup. I no està descartat que en el procés s'hi vagin sumant més veus i més col·lectius.

Aquesta activitat revertirà en el pla de comunicació del projecte, doncs, des de les veus de les dones migrades que dialogaran amb administració, podem treballar un exercici d'incidència política amb un potencial transformador i que insti a un procés de sensibilització i formació del sector i de la societat en general.

Aquesta acció la vam començar a treballar amb la Congdib de manera no prevista, i volem sumar la complicitat de Cooperativa Jovent.

Annex 4, es desenvolupa el context i realitat de les dones amb qui treballem fet per Cooperativa Jovent.

1.2.3. Trobades comunitàries feministes pels drets de les dones (8m i 25N)

En l'edició passada, en la ja històrica relació de col·laboracions que establim amb ACPP i Thaki Runa, vam iniciar un procés d'acompanyament a un grup de dones de S'Arenal molt diverses tant d'origen mallorquí com d'origen de societats comunitàries i extracomunitàries -Llucmajor, Argèlia, Itàlia, Pakistan, Colòmbia, Mali-, on també hi participen Espiral i Serveis Socials del barri.

La creació del grup té per objectiu posar la seva expertesa, en tant que protagonistes dels espais quotidians, al servei del barri per treballar aspectes tals com la convivència en diversitat, la sostenibilitat urbana i la defensa dels drets de les dones.

Aquest any volem donar continuïtat a aquesta iniciativa. Si bé en l'edició passada ja s'han realitzat dues accions que han donat forma i veu críticopolítica al seu procés constituent, aquest any focalitzem la nostra participació en la celebració de les efemèrides feministes principals -8m i 25N- per potenciar un treball mitjançant el qual volen consolidar la seva tasca d'incidència política i transformació barrial des del treball en feminisme i diversitat-feminista i interseccionalitat. Doncs aquesta és la realitat comuna que les travessa.

Per això hem planificat un treball participatiu que, per la celebració de cada diada, contempla, almenys, la coordinació de dues sessions de treball: la primera per posar en comú els reptes i acordar com treballar-los; la segona, per crear continguts i planificar la seva celebració en societat a través d'una acció d'incidència social artística o performativa.

En el procés d'acompanyament, també col·laborarem amb Thaki Runa en la celebració d'una jornada artísticocreativa que pugui fer sentir les demandes del grup a la resta de la veïnada i posar en comú el seu treball amb d'altres grups de dones de Palma.

ACTIVITATS PER AL RESULTAT 2: Desenvolupament d'un pla de comunicació transformadora que promogui la narrativa de la cooperació transformadora i que elevi les demandes i reclams treballats en el marc del projecte a l'espai comunicatiu que pertoca.

Activitat 2.1. PLA DE COMUNICACIÓ

Un dels objectius principals del projecte Fòrum és el treball en comunicació com a eina de transformació social. Un objectiu que, fins avui, ha suposat un eix identitari del projecte. Amb el temps, hem anat sofisticant el seu desenvolupament i creiem que cal que el pla de comunicació del projecte sigui una activitat en ella mateixa. A l'edició passada ja vam posar en marxa un pla estratègic a partir del que començar a treballar un pla estable, tot fent difusió de continguts crítics que instin a la reflexió social. L'objectiu final és que el projecte Fòrum suposi una alternativa en els processos de construcció d'una opinió pública formada e informada.

El pla de comunicació es construeix des d'una doble estratègia: a) elevat tot el treball col·laboratiu i d'acompanyament que es realitza en el projecte, on de manera indirecta hi participen les persones i entitats amb qui col·laborem; b) elaborant material crític original que consolidi la narrativa de la cooperació transformadora i la necessària transició ecosocial des d'una perspectiva feminista i tot treballant la perspectiva global-local, en la que hi participa d'una manera intensiva el grup de voluntariat.

a) Per elevar els continguts treballats al llarg del R1, preveiem crear diferents materials que tant testimonien el procés participatiu des de la vessant més qualitativa, com que serveixin per difondre les conclusions de les col·laboracions. L'eina de les postals sonores serà la més emprada. Però també la realització d'articles d'opinió crítica i tribunes d'opinió per publicar a premsa convencional i especialitzada. També instarem a la participació tant del projecte com dels grups amb qui treballem a tertúlies radiofòniques. Com a element innovador, volem crear, al menys, una campanya de comunicació en format "landing page" degut a l'alta creativitat i format visual, i pel seu potencial viral.

Tots aquests continguts es difondran a través de la pàgina web i a través dels butlletins mensuals que publiquem. També impulsarem la seva participació a mitjans. Recordem que també s'incorporarà una línia de treball que sàpiga traslladar el treball de revisió de la CT a com la comuniquen tant entitats com mitjans.

b) El voluntariat serà la part motora d'aquesta activitat. Gràcies a tot el treball realitzat al llarg de les darreres edicions, i gràcies a l'autoformació voluntària i continuada del grup en els temes on tenen més sensibilitat, cada mes es coordinarà la publicació de continguts crítics inherents a la cooperació transformadora amb perspectiva global-local i feminista decolonial. Les temàtiques principals a treballar, són:

- promoció de la convivència intercultural global, estereotips i moviments migratoris
- anàlisi social i polític des dels feminismes decolonials
- la importància de la cooperació transformadora
- decreixement i transicions ecosocials (urbanisme sostenible, eficiència energètica, sostenibilitat ambiental, etc.)

Els suports comunicatius amb els quals treballarem són:

- Tribunes d'opinió: Ara Balears, Palma XXI, El Salto, Nosaltres, L'Altra Mirada
- Postals sonores: web, xarxes socials, fòrums presencials
- Opinions crítiques i observatori mediàtic: web i xarxes socials
- Construcció i disseny de campanyes de comunicació (contractació externa)

L'estratègia de comunicació es treballarà sota la supervisió i participació de l'equip de voluntariat. Si bé la tècnica del projecte serà qui coordini la creació i la gestió dels continguts, es planteja un treball col·laboratiu amb el voluntariat que té per finalitat la cohesió i ampliació del grup. És important que els articles o continguts que es generin portin la signatura de les persones que el realitzen. Es vol que l'estratègia d'actuació actuï com a procés multiplicador i de renovació de l'entitat. Així mateix, tot i que sigui de manera indirecta, en el pla de comunicació també hi participen els col·lectius i entitats amb qui col·laborem, ja que, no ho oblidem, una de les funcions del pla és la d'elevar les demandes i reclams treballats en el marc del projecte a l'espai comunicatiu que els pertoca.

Com s'observa, el pla de comunicació és una estratègia que contribueix a la construcció d'una nova cultura informativa o, si més no, en posar en crisi l'imaginari mediàtic actual, des d'una estratègia eminentment col·laborativa. Venim d'un treball crític en comunicació transformadora gràcies al que ens hem acompanyat de professionals reconegudes i amb experiència, com és l'assessorament de SOS Racisme Catalunya, i altres crítiques culturals feministes decolonials com Deborah Ekokoko o Clara Orokoko Traoré.

*Aquest pla de comunicació es desenvolupa més en l'apartat 7 i en l'annexe 3, on s'especifiquen formats, identitat estètica i corporativa, metodologies i indicadors en publicacions i participació en mitjans.

* A Annex 2, en "Aliances", es desenvolupa més com les accions participatives i col·laboratives del R1 reverteixen en el pla de comunicació.

Exemple de quadre descriptiu detallat per activitats de formació

Títol i modalitat (curs, jornada, taller, congrés, etc.)	Tallers sobre Cooperació Transformadora i celebració d'una jornada de presentació amb una acció artivística.
Objectius (<i>màxim 10 lineas</i>)	<ul style="list-style-type: none"> - Identificar i exposar els reptes de la cooperació transformadora tant pel que fa a continguts -global/local i feminista- com en la seva deconstrucció estructural -dinàmiques de l'exercici de la cooperació, definició d'objectius a treballar- - Articular els reptes identificats amb les iniciatives que ja es duen a terme en el sector, moviments socials i administració pública. - Elaboració d'una documentació crítica que ens serveixi de guia per implementar elements de millora i transformar l'exercici de la cooperació.
Continguts (<i>màxim 10 lineas</i>)	<p>Des de l'economia política: La importància de decolonitzar l'exercici de la cooperació:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Des dels feminismes colonials: els feminismes transformen la metodologia i els objectius de la cooperació. - Aportacions metodològiques crítiques i creatives respecte l'exercici de la cooperació. - Introducció als sabers ancestrals i comunitaris dels pobles originaris com a aprenentatge actiu, dinàmic i transformador. - Identificació i creació d'estratègies comunicatives per promoure i fer visible la narrativa de la cooperació transformadora. - Acció artística que treballi de manera qualitativa els continguts i les conclusions de les jornades.
<i>Explicar com es treballarà la mirada local-global en l'activitat formativa</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Als tallers inclourem dones del Sud i del Nord Global i visibilitzarem les distintes dinàmiques d'opressió que sofreixen les dones arran del món, posant-les en relació -L'acció artivista tindrà com a objectiu posar valor a diferents formes artístiques i sabers ancestrals de pobles en situació de marginalitat -Dins les distintes procedències de les persones assistents als tallers s'establiran formes de coneixement mutu associant distintes tradicions i reflexionant sobre els processos de pèrdua de sabers ancestrals.
Metodologia (<i>màxim 10 lineas</i>)	<p>Treball teòric: grups de discussió crítica, que traçaran esquemes i dinàmiques a partir de lectures i a partir del coneixement pràctic de Kal Melanina-Dones defensores-Mosoj Causay-Fòrum.</p> <p>Tallers de transferència al sector: treball eminentment pràctic. De dues hores de durada aproximadament, en un principi s'exposaran els reptes identificats per fer una articulació amb les experiències locals es treballaran de manera pràctica.</p> <p>Jornada de presentació: Combinació d'una part pràctica -darrera sessió de treball per grups-, i una part lúdic festiva artivística en la que celebrar la feina feta i reclamar els sabers del Sud Global.</p>
Perfil persona formadora (<i>màxim 5 lineas</i>)	
Durada	

✓ Objectiu General:

És el propòsit més ampli que conforma el marc de referència de la intervenció, es planteja a llarg termini i s'emmarca dins la finalitat de la convocatòria:

"generar en la població en general de les Illes Balears consciència de les desigualtats existents al món, en especial de les realitats del sud global, i que es reconegui com a agent de canvi per avançar cap a la transformació de la realitat i la defensa dels drets humans"

Representa el canvi produït en els beneficiaris del projecte i totes les accions han d'estar orientades a ell, però no se centren a assolir-lo, ja que s'entén que és una meta que no es pot aconseguir amb un projecte, encara que contribueix a la seva consecució.

✓ Objectiu Específic:

Resum el per a què del projecte i suposa una concreció de l'objectiu general. Són les finalitats immediates que el projecte, amb els seus recursos i activitats, es proposa obtenir en un període de temps determinat.

És allò que es vol aconseguir amb la intervenció, la realitat a la qual es vol arribar. Totes les accions del projecte estan orientades a assolir l'objectiu específic. Suposa un canvi, i resum la realitat a la qual es vol arribar, ha de ser alcaldable, mesurable, clar, realista i concret.

En el nostre exemple:

Vincular la narrativa de la cooperació transformadora a accions quotidianes i comunicatives per a una transformació social des d'una perspectiva local-global.

Tots els esforços del projecte han d'estar orientats a vincular la narrativa de la Cooperació Transformadora a accions quotidianes, i la resta d'elements de la matriu han de formular-se en funció d'aquesta realitat.

✓ Resultats:

Són els elements necessaris per al compliment de l'objectiu específic i responen al per a què de les activitats, els béns o serveis directament mesurables produïts per l'acció directa de l'execució del projecte.

En el nostre exemple el resultat 1 és:

Impuls i participació en projectes col·laboratius que treballin la cooperació transformadora per i des del sector i col·lectius de dones que han migrat, tot treballant estratègies d'indicència social i política.

Han de promoure la narrativa de la cooperació transformadora i incentivar projectes col·laboratius i de participació, cal incloure dins els resultats referències als enfocaments transversals.

Altres exemples de la formulació de resultats:

- Haver-hi promogut un debat social al voltant de la interculturalitat
- Impuls de projectes col·laboratius que vinculin la cooperació transformadora amb la sobirania alimentària
- Promoció narratives antiracistes des d'una perspectiva global-local a través de la participació en mitjans, publicació d'articles, pòdcast i audiovisuals crítics.

✓ Activitats d'acord amb els resultats

Les activitats són les accions que s'han de realitzar per poder arribar als objectius proposats, **el conjunt de tasques que s'han de realitzar en la intervenció necessàries per assolir els resultats** amb els recursos i el període de temps previst.

Seguint la lògica de la matriu:

Desenvolupar les activitats → Arribar als resultats → Assolir l'objectiu específic

Per a completar la lògica de la intervenció, cada un dels resultats de la matriu es vincula totes quantes activitats siguin necessàries per a la seva culminació.

Una errada molt freqüent a l'hora de formular és confondre activitats amb resultats: L'activitat la realitza l'equip del projecte, el resultat és exterior a ell: un bé material o un canvi produït en aquest col·lectiu.

Un altre aspecte a tenir en compte és que les activitats plantejades han de recollir i complir factors com els enfocaments, les metodologies recollides en la convocatòria i l'estratègia d'EpTS, etc. Sobretot, **plantejant la mirada Global Local de forma coherent i integrada** amb la resta de la formulació del projecte, ja que a les activitats, és quan desenvolupem el projecte de manera pràctica, i no seria comprensible que la literatura del formulari no estigués aplicada a la pràctica de les activitats.

Claus per a introduir els enfocaments a les activitats

- Als missatges centrals no oblidar al·ludir a la desigualtat de gènere o els impactes en els drets humans i sostenibilitat en l'àmbit temàtic de l'activitat.
- Afavorir la participació de dones, identitats no normativitzades i persones que sofreixen vulneracions dels seus drets fonamentals.
- Prendre mesures per afavorir que les dones no eixin de participar per les càrregues del treball de cures.
- Elecció de l'espai: accessibilitat, seguretat i que garanteixen un ús responsable dels recursos.
- En les campanyes temàtiques sobre la globalització, la seguretat alimentària, el medi ambient, el comerç just, es posa en evidència l'impacte diferenciat entre Homes/Dones, Sud/Nord? S'expliquen les causes d'aquest impacte diferencial?
- Qui parla amb els mitjans de comunicació? de quins temes, temes especialitzats per gènere, drets humans o medi ambient?
- Qui són els protagonistes de les accions? Què relat aporten al projecte? estan reflectint estereotips de gènere o qualsevol vulneració de drets de les persones o la terra? constitueixen models de referència masculí-femení tradicionals?
- S'inclouen en els missatges centrals de l'activitat formativa al·lusions explícites a les relacions de desigualtat entre els gèneres, a la discriminació de les dones?
- Es promouen actituds participatives cap a les dones i homes tenint en compte els rols de gènere?
- Es treballa la mirada Local-Global i estan plantejades de forma coherent amb la resta del formulari?

Altres exemples d'activitats:

- Coordinació i dinamització d'accions barrials per a la Sobirania Alimentària en coordinació amb productors locals
- Celebració d'una jornada de intercooperació entre les iniciatives del municipi al voltant de les distintes violències que sofren les dones
- Participació i consultoria en el disseny del pla estratègic d'acció antiracista de la AAVV

✓ **Indicadors:**

Són ingredients, senyals que ens marquen el grau de consecució dels objectius i els resultats. Han de formular-se de manera participativa, involucrant als subjectes protagonistes del projecte. La seva funció és evitar la incertesa i donar seguiment a l'evolució del projecte des de l'inici fins al final de manera que, puguem introduir mesures correctores per garantir l'èxit del projecte.

A la matriu tenim dos tipus d'indicadors: els de l'objectiu específic i els dels resultats. El primer ens parla de la manera en la qual pensem arribar a l'objectiu, les accions que desenvoluparem per assolir-ho. Els indicadors de resultats se centren en el fet que aconseguim.

Les característiques d'un bon indicador són la claredat, que sigui mesurable, que sigui coherent amb el projecte i han de tenir en compte als enfocaments i la mirada local Global de manera coherent amb la resta del projecte.

Alerta, però, per què no es tracta que només prioritzi quantitats -en relació amb quant públic arribar- sinó en **el valor de transformació** que aquest implica. Avalueu l'impacte de l'indicador respecte a l'acció que defensa o demostra, demostrant a quines persones implica més que a quant públic pot arribar.

Claus per al disseny d'indicadors

- Formular indicadors i relacionar-los amb els enfocaments.
- Proposar (sempre que sigui possible) indicadors quantitius
- Definir els indicadors de manera clara i breu.
- Posar el número de les activitats, no de la gent a la que arribarem
- Proposar indicadors segregats.

Més exemples d'indcadors:

- Promoure una activitat com a mínim amb un col·lectiu de dones racialitzades
- Coordinació de 6 tallers crítics.
- Hi Ha hagut, almenys, 5 voluntàries noves, són persones migrades, dones o persones del col·lectiu LGTBIQ+.

✓ Fonts de verificació:

Cada un dels instruments lligats als indicadors que es documentaran quan s'hi hagi de justificar el projecte. Cada indicador ha de tenir al manco una font de verificació:

INDICADORS	FONTS DE VERIFICACIÓ
Mínim 6 sessions teòriques i 3 participatives per articular la CT en el sector i la presentació dels resultats en una jornada de treball artística.	⇒ Actes de treball i creació de document CT articular amb el material del sector ja existent
Formació mínim de 6h i acompanyament a grup dones migrades (2 mesos) en ESS feminista de camí a l'autogestió	⇒ Pla docent de la formació, i dossier explicatiu amb el procés d'acompanyament a dones en ESS Feminista
Mínim de 4 sessions de treball amb dones migrades en formació no formal per realitzar mínim 1 postal sonora/història de vida	⇒ Dossier explicatiu de les sessions de treball i postal sonora amb dones que han migrat
Mínim 3 sessions de treball amb dones que han migrat per celebrar 1 jornada de diàleg crític sobre integració amb administració pública	⇒ Actes de les sessions de treball i document de conclusions de la trobada amb administració pública sobre integració.
Dinamització de 4 sessions de treball mínim per celebrar agenda feminista amb un grup intercultural de veïnes de S'Arenal	⇒ Actes de les sessions de treball de l'acompanyament de les dones de S'Arenal
Mínim, 4 tribunes i postals sonores dels temes treballats al R.1 i dues campanyes de comunicació (feminismes i CT)	⇒ Documentació gràfica de tots els processos

✓ Factors externs:

Els factors, tant puntuals com estructurals, que poden intervenir o vulnerar els teus resultats i que fugin del control de la gestió del projecte. Són contexts necessaris per a l'èxit del projecte i poden retardar o impedir que s'arribi als resultats i objectius del projecte.

Això ens obliga a pensar si és necessari plantejar un pla B en els casos que puguin haver-hi condicionants que ens podrien desbaratar les accions del projecte. No et demana que expliquis aquest pla B, però t'obliga a pensar-ho, a estar preparats.

Potser estaria bé posar-ho quan desenvolueu la metodologia de l'activitat.

Claus per a definir els factors externs

- Formulats en condicions positives i desitjables
- Incloure els més importants- definits de manera precisa i verificable.

✓ Aportacions (recursos necessaris per fer les activitats)

Vinculats a les activitats, tant humans com materials. Cal nombrar en aquesta part de la matriu i tenir en compte tots els mitjans per l'assoliment de l'objectiu específic i la realització de les activitats

Claus per introduir els enfocaments transversals als materials

- Es troben representades les dones i els col·lectius minoritaris.
- Com estàn representades aquestes? Són protagonistes?
- Projectem una imatge d'aquestes col·lectius lliure d'estereotips de gènere?
- On estan? Espai públic o privat?
- Les dones tenen veu?
- Quin llenguatge usem en els materials? Es troba lliure d'estereotips i és inclusiu?

El pressupost

A tenir en compte:

- Cal comunicar a la DGCI si es produeixen canvis substancials en el pressupost. Es consideren canvis substancials els que superen el 10% de variació entre partides,
- El pressupost ha d'estar distribuït clarament per partides i desglossat per conceptes
- Les partides són coherents i adequades per les activitats, els objectius i els resultats
- Les partides per a personal i serveis tècnics s'adequa a les activitats i resultats
- Els costos no estan sobrevalorats i no s'hi ha hagut d'aplicar cap factor de correcció
- Es preveu cofinançament de l'entitat sol·licitant o d'altres entitats socials i aquest supera un 5% de la subvenció sol·licitada. Es valora positivament que la intervenció tingui més finançadors.
- Es poden imputar com a despeses directes les relatives a l'**auditoria externa del projecte**, que no siguin superiors al 6 % de la subvenció sol·licitada.

Despeses Directes

Es consideren despeses subvencionables, com estableix l'article 24 del Decret 15/2018 de 8 de juny, les que, d'una manera indubitable, responguin a la naturalesa de l'activitat objecte de l'ajut. Aquestes despeses s'han de pressupostar en l'apartat corresponent del formulari amb la classificació següent:

✓ Locals

Lloguer d'espais a les Illes Balears per fer-hi activitats relacionades directament amb l'activitat subvencionada.

✓ Personal

Contractació de personal en nòmina a les Illes Balears¹² necessàries perquè el projecte funcioni. El personal ha d'estar contractat amb la categoria o el grup professional a què correspon un empleat d'acord amb l'activitat o el lloc de treball que exerceix, atenent a criteris establerts al conveni col·lectiu d'aplicació de l'empresa.

¹² En el cas que l'entitat consideri que és necessari que hi participi personal d'una seu diferent de la de les Illes Balears, ho pot imputar al projecte però amb finançament propi; és a dir, no pot ser objecte de subvenció.

✓ Equips, material fungible i subministraments

Compra, lloguer i transport de materials i subministraments, també el material fungible necessari per dur a terme les activitats previstes, com també el lloguer i el transport d'equipaments. En queda exclosa expressament la compra d'equipaments.

✓ Contractació externa de serveis professionals¹³

S'hi inclouen les despeses de contractacions de serveis a persones físiques o jurídiques, i serveis i personal extern, sempre que se'n consideri justificada la necessitat¹⁴. La retribució ha de ser proporcionada al tipus de treball que s'ha de dur a terme i al perfil professional.

✓ Disseny, elaboració, publicació i edició¹⁵

Elaboració dels continguts, la transcripció, el disseny i la maquetació, la impressió i la producció del material segons els diferents suports (imprès, audiovisual, sonor, informàtic).

✓ Difusió i comunicació:

S'hi inclouen les despeses específiques derivades de difondre i comunicar el projecte i de fer-ne publicitat i promocionar-lo en premsa i xarxes socials, com també les despeses derivades d'enviar, distribuir i fer publicitat i propaganda del projecte.

¹³ Quan l'import de la despesa subvencionable superi la quantia de 15.000,00 € (quinze mil euros) per al concepte de prestació de serveis, l'entitat beneficiària ha de sol·licitar, com a mínim, tres ofertes de proveïdors diferents, prèviament a contractar el compromís per prestar el servei o lliurar el bé, llevat que, per les característiques especials de les despeses subvencionables, en el mercat no hi hagi un nombre suficient d'agents que el subministrin o el prestin, o tret que la despesa s'hagi efectuat abans de sol·licitar la subvenció. L'elecció entre les ofertes presentades, que s'han d'aportar amb la justificació, s'ha de fer d'acord amb criteris d'eficiència i economia, i s'ha de justificar expressament en la memòria l'elecció quan no recaigui en la proposta econòmica més avantatjosa.

¹⁴ En concepte d'honoraris a personal que imparteix tallers o qualsevol altre tipus d'activitat informativa o formativa que estableixi el projecte, només es pot sol·licitar a la Direcció General de Cooperació i Immigració un màxim de cent cinquanta euros bruts per hora d'activitat. Aquesta quantia inclou les despeses de preparació i d'avaluació.

¹⁵ Tot el material ha d'identificar clarament que s'ha elaborat amb càrrec a la convocatòria de subvencions corresponent i ha de dur imprès el logotip de la Direcció General de Cooperació i Immigració. La propietat intel·lectual del material recau en l'autor, la titularitat dels resultats és propietat de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, i l'ús requereix l'autorització expressa de la Direcció General de Cooperació i Immigració. En general, les publicacions han de ser preferentment en format digital; en el cas que es vulguin fer en paper, ha d'estar ben justificat.

✓ **Viatges, estades i dietes¹⁶**

Són les despeses derivades de viatges, allotjament i manutenció de les persones que sigui oportú convidar per participar en alguna de les activitats del projecte, del personal vinculat laboralment amb la intervenció, del voluntariat i de les persones beneficiàries de les activitats previstes.

✓ **Despeses financeres**

Inclou despeses d'assessories jurídiques o financeres, despeses notarials i registrals, indispensables per executar intervenció i que no derivin de males pràctiques o incompliments legals de l'entitat beneficiària.

✓ **Auditoria externa**

Es poden imputar com a despeses directes les relatives a l'auditoria externa del projecte. Aquestes despeses no poden ser superiors al 6% de la subvenció sol·licitada.

Despeses Indirectes

Es consideren despeses indirectes subvencionables les relatives al funcionament i al seguiment de l'entitat sol·licitant a les Illes Balears (administratives, relatives a la formulació i al seguiment, de comunicació, etc.). Aquestes despeses s'han d'especificar en el desglossament pressupostari del projecte i s'han d'imputar dins el període d'execució.

A aquest concepte, s'hi pot imputar un màxim del 8% de la subvenció sol·licitada.

Les entitats beneficiàries han de reinvertir en el projecte aprovat, com a despeses directes i en les partides que no tenguin limitació percentual, tots els interessos, ingressos financers o de qualsevol caràcter que la subvenció generi fins al moment en què es faci la despesa.

¹⁶ En concepte de dietes, es pot sol·licitar un import màxim de 45 € per dia i persona. En el cas que el projecte es desenvolupi en diverses illes de les Balears, l'import màxim que es pot sol·licitar per persona i dia en concepte de dieta és de 60 €. En concepte de berenars per a les persones beneficiàries de les activitats, es pot sol·licitar un màxim de 6,5 € per persona, i aquests berenars han de ser, sempre que es pugui, amb productes de comerç just i/o de comerç local. Així mateix, es podran imputar les despeses d'utilització de vehicle propi per desenvolupar les activitats del projecte. Es podrà imputar per quilòmetre un màxim de 0,254742 euros.

14.5. En cap cas, són subvencionables les despeses següents:

- Interessos deutors de comptes bancaris.
- Interessos, recàrrecs i sancions administratives i penals, ni interessos d'aplicació a la demora dels pagaments, derivats de l'incompliment de les obligacions vigents.
- Despeses de procediments judicials derivades de l'activitat o el projecte subvencionat, o que hi estiguin relacionades.
- Imposts indirectes (IVA i impostos equivalents) que siguin susceptibles de recuperació o compensació per a l'entitat sol·licitant o l'entitat local.
- Despeses i atencions protocol·làries, ni indemnitzacions per acomiadaments.
- Despeses de promoció genèrica de l'entitat o del soci local, captació de socis o voluntaris, actuacions d'apadrinament i festes d'aniversari de les entitats.
- Activitats dirigides a difondre o publicar butlletins de l'entitat (excepte els dirigits a fer difusió de les activitats subvencionades pel projecte).
- En cap cas, no s'han de finançar activitats dirigides a organitzar assemblees, trobades o seminaris interns de l'entitat sol·licitant, ni activitats dirigides a captar fons.

Referències Bibliogràfiques

[Interrelación Local-Global en los procesos de Desarrollo Humano Local.](#)

ZURBANO, Mikel; GAINZA BARRENCUA, Xabier; BIDAURRATZAGA, Eduardo
Bilbao, Hegoa, 2014 1vol; 88pp; 30cms, 978-84-89916-91-3, Español

[Articular lo local y lo global para avanzar en propuestas pedagógicamente transformadoras /](#)

Hegoa ; Coordinadora de ONGD de Euskadi ; Agencia Vasca de Cooperación para el Desarrollo .-
Bilbao: Hegoa ; Coordinadora de ONGD de Euskadi ; eLankidetzeta-Agencia Vasca de Cooperación
para el Desarrollo , 2020 .- 1vol; 25pp; 30cm .-(Jornadas de Educación para la Transformación
Social; III) .- Español

Manual para una Enfoque Basado en Derechos Humanos. AECID.

https://interconecta.aecid.es/Documentos%20de%20la%20comunidad/Manual_EDBH.pdf

Manual de la AECID para la transversalización del Enfoque de Medio Ambiente

[https://interconecta.aecid.es/Documentos%20de%20la%20comunidad/Gu%C3%ADa_Transversalizaci%C3%B3n.pdf.](https://interconecta.aecid.es/Documentos%20de%20la%20comunidad/Gu%C3%ADa_Transversalizaci%C3%B3n.pdf)

Normativa DGCI:

https://www.caib.es/webgoib/-/normativa-de-cooperaci%C3%B3?p_l_back_url=%2Fwebgoib%2Fcontingut-relacionat%3Fcategory%3D1130258

[Guías para la aplicación de enfoques transversales en los instrumentos de cooperación navarra](#)

https://www.fuhem.es/papeles_articulo/educacion-para-el-desarrollo-entre-la-caridad-y-la-ciudadania-global/

[Revista nº 1 – Educação para o Desenvolvimento: conceitos e caminhos \(dez 2014\)](#)

[Artigos-1 Precedentes y Evolución de la Educación para el Desarrollo: un modelo de cinco generaciones](#)

[Guia pel formulari de projectes d'EpTS de la Direcció General de Cooperació i Immigració.](#)

Convocatòria 2018

[Guia per presentar projectes de cooperació per a la transformació global. 2024](#)

[Anex I de la convocatòria de projectes 2024 de EpTS amb la baremació dels projectes](#)

https://bibliotecadigital.aecid.es/bibliodig/i18n/catalogo_imagenes/grupo.cmd?path=1008488